

שיעור מבוא לקרימינולוגיה –

שם המרצה : ד"ר שרון טוויס

- בסוף הקורס יתקיים מבחן אמריקאי על הסילבוס שנשלח במייל.

קרימינולוגיה: ("תורת הפשע") –**עובדות לגבי הפשיעה והחוק –**

- אנו רוצים להאמין כי החוק מגן על כולנו אבל לא תמיד זה כך, לעיתים הוא מגן רק על חלק מאוד קטן מאתנו. המדינה שיוצרת את החוק נותנת תחושה שהחוק נועד בשביל כולם.
- ישנים חוקים שהם לגמרי לא רלוונטיים אולם משום מה המחוקק מסרב למחוק אותם מספר החוקים.
- כולנו, בלי יוצא מן הכלל – "עבריינים".

1. סטייה / פשיעה – (ניתן לחלק ל – 2 קבוצות) :**סטייה פורמלית :** עבירה על כללים, חוקים שאם אני מפר אותם אני צפוי לענישה ע"פ חוק.**סטייה בלתי פורמלית :** משמעותה, עבירה על כללי התנהגות שאין עונש בצידה אלא תגובה חברתית. כלומר, תגובה מצד חבריי, משפחתי, אנשים שאני לא מכיר וכו'.

ברור שהפיקוח הבלתי פורמלי הרבה יותר רחב מזה הפורמלי והוא כולל אינספור התנהגויות מהרגע שאנו מצחצחים שיניים בבוקר ועד שאנו הולכים לישון.

מרבית האנשים חוששים יותר מהספקטים בלתי פורמליים, מאלה הפורמליים.

הפיקוח הבלתי פורמלי הרבה יותר יעיל מהפיקוח הפורמלי.

2. פנימי וחיצוני – (סטייה פנימית , סטייה חיצונית) –

- **סטייה חיצונית –** משמעותה, סטייה כלפיי אחר. למשל: אם אני תוקף אדם או גונב ממנו – הסטייה שלי מופנית כלפיו.

- **סטייה פנימית -** משמעותה, סטייה כלפיי האדם עצמו. לדוגמא: התאבדות, שימוש בסמים, הימורים.

3. יחסיות –

כל פשיעה היא יחסית לזמן, יחסית למקום, יחסית לתרבות.

למשל: אם אני לועס גת בישראל אני לא עובר עבירה פלילית, במצרים כן.

כאשר אדם ביצע התנהגות סוטה / פושעת לחברה יש ככלל 3 אופציות של התערבות :

1. מדיניות אפס – משמעותה, ישנו איסור שקיים איסור אך אין אכיפה.
2. הרחבת מעגל נורמטיבי – משמעותה, התנהגויות שהיו אסורות תקופה, אולם נראה כי תקופה זו השתנתה כך שהיום איסור זה מצטייר כבלתי רלוונטי. והתוצאה היא: שאנו מרחיבים את אותו מעגל ולמעשה – "בולעים את אותה התנהגות פנימה, והופכים אותה לנורמטיבית".
3. הרחקה – משמעותה, כי ישנם התנהגויות שלעולם לא ארצה אותם בחברתי. ויתרה מכך, ארצה להרחיק את ההתנהגות הזאת / האדם ממני ומהחברה. ההרחקה הקיצונית ביותר היא עונש מוות כאמור. אולם ישנן התנהגויות שהן פחות קיצוניות כגון – מאסר, גירוש, מעצר בית.

תיאוריות -

אנו נדון בתאוריות המצדיקות התנהגות עבריינית –

בנושא התאורתי באופן גס ישנם 2 זרמים שונים ומרכזיים :

- פוזיטיביזם (חיובי) – זרם שכולל בתוכו הרבה תאוריות, הזרם טוען שיש סיבה שגורמת לאדם להיות עבריין נעוצה בו. זאת אומרת שהוא הגורם לכך להיותו עבריין. כשם שאדם שחולה בסרטן הוא חולה בסרטן בישראל, הוא יהיה חולה בסרטן בכל מקום שיהיה. הטענה היא כי אי אפשר להוציא את העבריינות מהאדם לא משנה איפה הוא יהיה.
- קונסטרוקטיזם (הבניה) – הזרם ההביינתי – גישה זו טוענת כי אין דבר כזה עבירה מוחלטת והחברה יכולה ליצור עבריינות, הכל יחסי. ההבנייתיים לא יגדירו אדם כסוטה בלי להבין את ההקשר החברתי את ההקשר החברתי שבו נעשים הדברים.

הגישה ההבנייתית – הזרם ההבנייתית –

פונקציונליזם (דורקהיים) – דורקהיים עשה אבחנה בין שתי סוגים של חברות :

- 1. חברה מתפתחת – חברה שהיא רק בשלבים הראשוניים שלה – חברה שבטית – חברה ראשונה שנוצרת. בחברה זו שהיא בעיקרה גם דתית יש דמיון בתעסוקת האנשים. מרבית הגברים הינם עובדי אדמה וצידים, ואילו הנשים עקרות בית. דורקהיים מכנה את החברה הזאת: "חברה בעלת סולידריות מכאנית". המשמעות אומרת כי בחברה הזו קיים דמיון בין האנשים מתפתח מצפון קולקטיבי הווי אומר: שמי שפגע בי, לא פגע רק בי – אלא פגע בכולנו. כמו כן, בחברה הזו שהיא דתית, החברה רואה את החוק כיציר אלוהי – הנובע מהאל. מי שעובר על החור מערער את המצפון הקולקטיבי ולכן התגובה החברתית כלפיו חייבת להיות נוקשה כך שענישה היא מדכאת. הענישה תיהיה הרבה יותר חמורה מהעבירה שהוא ביצע. כי הפגיעה היא בכולם ובאלהים. לדוגמא: גנבת? נכרות לך את היד.

- **2. החברה המפותחת -** מדברים על חברה שהופכת להיות הרבה יותר עירונית (אורבנית) האנשים כבר לא דומים זה לזה מבחינה תעסוקתית. יש עו"ד, עו"ס, שמאי מקרקעין וכו'. אי לכך האנשים כבר לא מכירים אחד את השני, ובגלל שאני לא מכיר את האנשים אותו מצפון קולקטיבי כבר לא קיים, כי אין מצפון קולקטיבי בחברה הזאת. כי כשאני פוגע במישהו, אני פוגע בו ואך ורק בו בלבד. ולכן, הענישה בחברה כזאת היא ענישה מפצה. משמעותה של ענישה מפצה לדוגמא: גנבתי 100, אחזיר 100 – (אין נוקשות). חברה זו משתייכת לזרם הקונסטרוקטיבי.

הגישה המרקסיסטית (מרקס) - מרקס עושה אבחנה בין שני סוגי אנשים :

אלה שיש להם, ואלה שאין להם – הוא לא מתכוון לחוכמה או לשכל אלא לממון (כסף) לאורך כל ההסטוריה אנו עדים לקונפליקטים ומאבקים בין בעלי הכסף לבין חסרי הכסף. כשכל אחד מהם מנסה לכבוש את השלטון. אולם, בעל המאה הוא בעל הדעה. ולאנשים בעלי הכסף ישנה נגישות קלה יותר לשלטון ולאור כך הם מחוקקים חוקים שנועדו לשרת אותם ואותם בלבד. המעמד הנמוך והבינוני מבין שיש בכוחו ליצור מהפכה ושינוי ולכן המדידה מנסה ליצור תחושה בציבור שאם הם יתאמצו הם יצליחו – (הם – הכוונה אנחנו) אולם בפועל זה לא כך. מרבית האנשים ימותו באותו סטטוס חברתי שבו הם נולדו. ולכן המדינה נותנת לנו פרסים שלמעשה מונעים מאתנו לבצע מהפכות. כגון: משכנתא למעשה מדכאת אותנו לפחות ל – 20 שנה (בשנים הכי טובות שלנו). אם לא די בכך, המדינה יוצרת לנו עוד מחסום והיא הברוקרטיה - שנועדה לדכא את האדם לקבל את מה שמגיע לו ע"פ דין. מה שמרקס סובר הוא שהפתרון צריך להיות מהפכה, לא שינוי או בחירות חדשות. כאשר מהפכה מצליחה אותנו בחור שמנהיג מהפכה מגיע לראש והופך להיות גיבור העם. וכאשר זה לא מצליח הוא הופך להיות עבריין. הפושע לגישת מרקס הוא גיבור.

מתח (מרטון) – החברה המערבית מטפחת את המטרה העילאית שזה כסף. כולנו מפנימים את התפיסה הזאת, אפיו הפנמת יתר. וכולנו רוצים להגיע למטרה הזאת. המטרה = כסף. אולם האמצעים שלנו מוגבלים – אנחנו לא יכולים להגיע לשם. והתוצאה היא שנוצר פער בין המטרה לבין האמצעי. הוא למעשה מצדיק את הפשע. ככל שהמתח יותר גדול, כך התסכול של האנשים גדול יותר.

הפער הזה (בין האמצעים למטרה) יוצר 5 דפוסי התמודדות –

1. הקונפורמי – מקבל את המטרה שהיא – כסף. הוא גם מקבל את האמצעים של החברה. הדוגמא הקלאסית היא – העו"ד, השוטר – אז אנו הולכים ללמוד כדי לייצר כסף.
2. החדשן – מקבל את מטרות החברה, כלומר הוא מאמין שצריך לעשות כסף אבל הוא לא מקבל את הדרכים הלגיטימיות של החברה.
3. ריטואל - לא מקבל את המטרה שצריך לעשות כסף, אבל הוא כן מקבל את הדרכים הלגיטימיות של החברה. לדוגמא – החותם בלשכת העבודה. או אלה שמקבלים הבטחה הכנסה. (אלו שחיים כדי לחיות).
4. הנסגן – (מהמילה לסגת) הנסגן לא מקבל את מטרות החברה ומצד שני הוא גם לא מקבל את אמצעי החברה. במילים אחרות הוא לא חלק מהחברה – והוא מנותק ממנה לגמרי. לדוגמא: הומלסים, חולי נפש.
5. המרדן / המהפכן – המרדן בדומה לנסגן לא מקבל את המטרות ולא מקבל את האמצעים, אבל בשונה מנסגן הוא נותן מטרות חלופיות ואמצעים חלופיים לכל החברה. (הוא המהפכן)

מתברר שהתאוריה של מרטון היא לא ממש נכונה שכן ע"פ תאוריה זו כל שאדם עני יותר הוא יסבול ממתח רב יותר. ואולם מתברר שזה לא ממש נכון.

- ראשית, העשירים מבצעים עבירות רכוש לא פחות מאשר העניים. זה האופי האנושי לעולם לא ניהיה שבעים ממש שיש לנו.
- שנית, גם בשכונות הכי עניות מרבית התושבים הם נורמטיביים – הם לא עוברים על החוק. (מטע מהעניים עוברים על החוק)

הזרם הפוזיטיביסטי –

- **1. ביולוגיה ותורשה –** הזרם הביולוגי טוען שהכל גנטי – גם העבריינות עוברת בתורשה. הביולוגים טוענים עקרונית שהכל גנטי – גם העבריינות. הדרך כדי לדעת אם עבריינות עוברת בתורשה או לא היא באמצעות מחקריי תאומים זהים. מסתבר, שכשיש תאום זהה אחד שהוא עבריין הסיכוי של אחיו להיות גם הוא עבריין הוא הרבה יותר גבוהה מאחים רגילים. עובדה זו מצביעה לכאורה, על השפעה גנטית.

אולם, שאלה שאנו לא יודעים לענות עליה זה האם הגנטיקה כאן השפיעה או שמא תאומים זהים שמקבלים את אותו היחס מהסביבה? לכן אנו לא יודעים אם מה שמשפיע במקרה זה זו הגנטיקה או הסביבה. כדי להתגבר על הקושי של ההשפעה הסביבתית היא הפרדת התאומים הזהים. אם שניהם יגדלו להיות עבריינים – נוכל לקבוע חד משמעית – זו גנטיקה.

ובכל זאת, גם אם נקבל את ההשפעה הגנטית אי אפשר להתעלם מכוחה של הסביבה. מה שמקובל כיום על מרבית החוקרים זה שהגנטיקה נותנת לנו פוטנציאל מסויים. אולם מה שמוציא את הפוטנציאל הזה מהכח אל הפועל זה הסביבה.

כשאדם נולד הוא נולד עם 46 כרומוזומים שמחולקים ל-2 :
23 זוגות X – Y הזוג האחרון של הכרומוזומים יקבע את מין הילוד.
XX – נקבה. XY – זכר.

- לעיתים נולד גבר עם כרומוזום X עודף משמע – נולד עם מטען עודף נשי. אותו אדם (זכר) הסיכוי שיהיה עבריין יהיה יותר נמוך מזכר רגיל. התסמונת הנ"ל של כרומוזום X עודף מכונה: "תסמונת קליפנטר".
- מצב אחר שגבר נולד עם כרומוזום Y עודף – XYY משמע יש בו הרבה יותר אספקטים אגרסיביים מזכר רגיל, ולכן הסבירות שלו להיות עבריין גבוהה יותר מזכר רגיל.

2. תאוריית שלדון – הקשר בין הדרך שבה אדם נראה – רזה, שמן, שרירי, לבין הסיכוי שלו להיות עבריין העסיקו תמיד את החוקרים. שלדון טען שישנם 3 טיפוסים גוף :

1. אקטומורף – (הרזה) יש לו בד"כ צוואר ארוך כתפיים שמוטות ללא שרירים המחזיקים את פלג הגוף העליון.

2. מזומורף – מתאפיין במסת שריר מאוד גדולה, מסת שומן מאוד קטנה היקף החזה יותר גדול מהבטן יש לו צוואר עבה, שפתיים עבות.
3. אנדרומורף - (השמן) מסת שריר מאוד קטנה, מסת שומן מאוד גדולה, היקף הבטן שלו יותר גדולה מהיקף החזה, הוא חייב ליצור פיצוי על עמוד השדרה ולכן נוטה לאחור.

האקטומורף - נוצר משכבת העובר החיצונית שממנה מתפתחים העור ומערכת העצבים.

המזומורף – נולד ומתפתח משכבת העובר האמצעית ממנה מתפתחים השלד והשרירים.

האנדרומורף – נוצר משכבת העובר הפנימית ממנה מתפתחים המעיים והקרביים.

שלדון טוען שטיפוסי הגוף שונים גם במבנה האישיותי שלהם:

- האקטומורף – יהיה בחור רגיש ומופנם, מאוד מאוד מושפע מהאווירה המשפחתית בבית. לרוב הוא לא יהיה עבריין, ואם הוא יהיה עבריין – אז העבריינות שלו נובעת מפגיעה משפחתית.
- האנדרומורף – אדם מאוד נוח לסביבה, החבר הכי טוב, לאדם זה הסיכוי להיות עבריין הוא הנמוך ביותר. בגלל מגבלותיו הפיזיות. ואם כבר הוא יהיה עבריין, העבריינות שלו תהיה כזו שלא מצריכה קימה מהכיסא. כגון – עבירות מחשב, עבירות מס, עבירות צווארון לבן.
- המזומורף – לא רגוע, לא יכול לשבת בשקט, מתעצבן בקלות. יש לו כ"כ הרבה אנרגיות שהוא לא מסוגל למצוא אפיק חברתי חיובי אליהם. ולכן הסיכוי שלו להיות עבריין הוא הרבה יותר גבוהה מיתר טיפוסי הגוף. ואכן, אם אנחנו נתבונן אפילו היום על אוכלוסיית בתי הסוהר בעולם, נראה שמרביתם אכן מתאימים למבנה הגוף המזומורפי. ואולם, שאלה שנשאלת האם בגלל שהם מזומורפים הם נכנסו לכלא? או שמא הכלא שמחייב לשרוד בו אילץ אותם להרים משקולות ולהתאמן כל היום כי אין מה לעשות שם.

הגישה הפסיכו אנליטית (פרוייד) –

2. הרתעה:

הרתעה מבוססת על הנחה שהאדם הינו רציונלי. כלומר הוא מסוגל לצפות את תוצאות מעשיו. כלומר אני מניח שהאדם יפחד לבצע מעשה בשל הפחד מעונש. מה שעמד מאחורי ההרתעה = פחד!

למעשה ככל שהמצפון של האדם הוא יותר מבוסס כך אנחנו פחות זקוקים להרתעה. כשאתה לא תעשה נעשה בגלל המצפון ולא בגלל פחד – נקרא אוריינטציה מוסרית. לעומת זאת במקום שבו המצפון לא מספיק מפותח יש צורך בגורם חיצוני שימנע מאיתנו לבצע מעשה- זוהי אוריינטציה עונשית.

ההרתעה מתחלקת לשני סוגים :

- א. פרטית או ספציפית – אני מרתיע אותך, אני מאיים עליכם באופן אישי ואתם לא תבצעו עבירה.
- ב. הרתעה כללית: מתייחסת לכל האוכלוסייה בפוונצייה. ההנחה היא שכאשר אני מאיים או מעניש אדם מסויים, זה מרתיע עבריינים בפוונצייה.

יעילות ההרתעה: עד כמה ההרתעה היא יעילה?

מקרה שקרה: 1944, מלחמת העולם השנייה, היטלר כבר החל הפיתרון הסופי – וכל העולם כבר ידע. היטלר כבש את דנמרק בין היתר, והוא נתן הוראה לממשלה הדנית שכל יהודי שיתפס בשיטחה – יוסגר לידיה של גרמניה, כאשר היה ברור לאיזו מטרה זה. הממשלה נתנה את ההוראה הזו למשטרה. המשטרה תפסה 5000 יהודים – אשר ידעו מה יהיה גורלם. המשטרה עבדו על הממשלה והבריחו את היהודים באמצעות ספינות דיג לחופי שוודיה. כשהיטלר גילה את זה, הוא פיטר את כל המשטרה מהטבח ועד למפכ"ל. 9 חודשי

תצום דנמרק היתה ללא משטרה. לא היתה אכיפה ולא היה פיקוח. אחרי 9 חודשים כשקמה משטרה חדשה ניסו לדוק את מידת הנזק ונמצא ככל שמדובר בעברות רכושיות הם מכונות גם: אינסטרומנטליות, כגון: גניבה, שוד, פריצה. אלה עלו ב 90%. לעומת זאת עבירות אקספרסיביות (רגשיות) שמה שמאפיין אותם זו התפרצות אמוציונליות כמו: רצח, אונס, תקיפה. זה העבירות האלה, לא השתנה בכלל.

מה המסקנה: הרתעה היא יעילה אולם היא מוגבלת לעבירות אינסטרומנטליות בלבד.

הרתעה ובני אדם:

הפסיכולוג **אייסזנק** עשה אבחנה בשני סוגי אנשים:

המוחצנים – אקסטרורטרטים. האנשים המוחצנים, ניחנים בפעילות מוחית איטית, ולכן הם זקוקים להרבה גירויים והתניות כדי ללמוד. אי לכך כלפיהם ההרתעה היא פחות אפקטיבית. מנגד – המופנמים.

המופנמים – **אינטרוורטים**. האינטרוורטים ניחנים בפעילות מוחית מהירה ועבורם די במחשבה על ביצוע עבירה כדי להרתע. ולכן אצלם ההרתעה היא הרבה יותר אפקטיבית.

פסיכופט - הוא אדם חסר מצפון ונראה שאין בו פחד כלל. עבורו ההרתעה אינה אפקטיבית כלל ולכן לא ניתן להרתיע כלל.

חומרה וודאות מיידיה: **בנטהם** – טען שבכדי שההרתעה תהיה אפקטיבית עליה לעמוד ב 3 קרטירונים מצטברים: חומרה, ודאות, מיידיה

לגבי חומרה: העונש המרתיע ביותר זהו עונש הפרופורציונלי לחומרת העבירה. אם עונש הוא חמור יתר על המידה הוא פחות מרתיע. כי סיכויי הוודאות שלו הם נמוכים. שופטים פוחדים לטעות.

ודאות: למעשה ככל שאני מאיים בעונש חמור יותר, הרי שבהכרח אני פוגע בוודאות, ואז שהוודאות נפגעת אין ענישה

מיידיה: עונש הוא מרתיע כשהוא סמוך לביצוע העבירה, ככל שעובר יותר זמן ההרתעה פוחתת.

שיקום:

אנחנו רוצים להאמין בחברה, שאנחנו לא רק נרחיק את האדם מהחברה אלא גם נשקם אותו, כחלק בלתי נפרד מהענישה. מה שישפיע על השיקום זה הזרם הפוזיטיביסטי. לעברייך יש ליקוי מסויים שגורם לו להיות עברייך, הוא לא אשם בזה.

אחד הבסיסים לגישה הזו: היא המודל הרפואי.

המודל הרפואי : מודל זה טוען שלכל דבר יש סיבה והכל נובע מן גנטי. כל מחלה יש לרפא. גם העבריינות היא מחלה, ולכן אין טעם בלהעניש. כלומר, תכניס אותו לכלא אבל לא על מנת להעניש אותו אלא על מנת לטפל בו.

אדם נכנס למאסר – הוא יוכל להשתחרר רק שיחליטו שהוא בריא. זה יביא לפיתוח המאסר הבלתי קצוב. במאסר הבלתי קצוב האדם נכנס לבית הסוהר לצורך טיפול בבעיה שלו והוא משתחרר רק כאשר אנשים מסויימים מחליטים שהוא עכשיו בריא. אולם המאסר הבלתי קצוב בסופו של יום לא הצליח והוא גרם למרד אסירים, להתמרמרות.

הגשה הזו של המודל הרפואי פשטה את הרגל בין היתר בגלל הגישה השיקומית. נמצא כלא אפקטיבי.

מניעה:

המניעה מבוססת על כך שצריך לעקור את העבריינות מהשורש ולהחזיר את הבטחון לציבור. יש שלוש דרגות של מניעה.

דרגה א' – אם אנחנו מדברים על מחלה אז מניעה טרם התפרצותה. צחצוח שיניים להמנע מעששת בעבריינות, אני משתמש בפעולות מנע על מנת למנוע את העבריינות. למשל: הסברה.

מניעה ראשונית היא פשוטה וזולה היא מבוססת על ההנחה שיצר לב האדם הוא חלש, ואם יעמידו אותנו בפני פיתוי אנחנו ניפול. למשל: אם אני בונה קניון בריחוק מבתי ספר אני מונע 50% מפריצות לחנויות. פלסון הוא חוקר, והוא נותן דוגמאות למניעה ראשונית: למשל, אם אוטובוס של אוהדי כדורגל יגיע כמה דקות לפני המשחק, לא תהיה אלימות. דוגמא נוספת: אם אני אשמיט את שמן של נשים רווקות מספר דפי זהב, אני אמנע הטרדות מיניות. החוקר קלארק נותן דוגמאות נוספות: רדיו דיסק נשלף לאוטו – מונע פריצות לרכבים. יש קשר בין המבנה החיצוני לבין הפשיעה. עובדה קרימינולוגית: מבנה שחלונותיו פתוחים, מזמין מבקרים. מבנה שחלונותיו שבורים מזמין וונדליזם. לא מדובר בעבירות הכי חמורות: מונע גניבות ופריצות ובעבירות שהן יומיומיות והכי שגרתיות שלנו בחברה. על כל 500 גניבות יש רצח אחד – סטטיסטי. יש אשר טוענים שמניעה ראשונית לא באמת מונעת פשיעה.

יש קשר או אנאלוגייה בין ההתפתחות המוקדמת של האדם לבין פשיעה. כמו שעישון בגיל צעיר, אכיל שומן, כל אלו מנבאים מחלות בעתיד, כמו שטח פרוץ – שהוא קרקע פורייה לפשיעה.

שינונית: בעולם הרפואה הכוונה פעולות שהמחלה רק בראשיתה. אני מבצע פעולות שהפשיעה רק מתחילה.

כאמור מניעה שניונית מתרחשת בתחילת פשיעתה. בנוסף לכך אני מתמקד גם בניבוי וחיזוי עבריינות. הניבוי מתחלק ל 3 סוגים שונים

- א. **ניבוי קליני:** פסיכיאטרים, פסיכולוגים, סוציאליים, שהם קובעים שהאדם מסוכן. מסתבר ש 2 מתוך 3 הערכות קליניות נמצאות שגויות.
- ב. סטטיסטי: מכניסים לתוך תוכנת מחשב משתנים רבים: מין העבריין, השכלה, מגורים. ואז הניבוי נראה כיותר אמינה החיסרון של הגישה הזו: הרבה יותר זול. החיסרון וא שאנחנו קובעים שאנשים יותר מסוכנים על סמך סטיגמות חברתיות. אם אדם צפוי להשתחרר בוועדת שליש וכל הנתונים הסטטיסטיים לרעתו – הוא לא יקבל שליש בניכוי עונשו.
- ג. משפטית: הכוונה שביה"מ לוקח בחשבון כקריטריון את עברו הפלילי של הנאשם.

בנוסף לניבויים המניעה השניונית גם מתמקדת באזורים מסויימים ובשעות מסויימות. אם אני יודע שפשיעה רווחת בשעות ובמקומות מסויימים- אני אמלא את המקום במשטרה. בנוסף למקומות מסויימים המניעה השניונית גם מתמקדת באנשים מסויימים. אם אני יודע שאנשים מסויימים הם יותר מועדים לפשיעה אז אני אדע לטפל בהם באופן שונה. לדוגמא: נערי מכ"מ של רפול איתן.

שלישונית: בעולם הרפואה, הכוונה שהמחלה כבר בעיצומה ואני רוצה לעקור אותה מהשורש. כמוכן שהמניעה המושלמת היא עונש מוות.

בעצם עונש מוות זו הדוגמא הכי טובה. או סירוס לעברייני מין. מאסר – זו גם מניעה שלישונית.

המניעה השלישונית הביאה בארה"ב להתפתחות "על כל עבירה שלישית" tree time strick" אתה מקבל מאסר עולם. זה הביא לעיוות דין קיצוני. כי יכול להיות זבתקופה מסויימת נאשם ביצע שתי עברות ואז 15 שנה לא ביצע שום עבירה ואז ביצע עבירה פעוטה – נכנס לכלא. וזה עיוות וזה בוטל, וזה לא נורמלי. (בארה"ב, והחוק בוטל בשנות ה 90).

יש לציין כי המניעה הראשונית, היא היחידה שלא נמצאת בסמכות מערכת אכיפת החוק. כלומר המשטרה לא יכולה לטפל במניעה ראשונית.

בארץ אנחנו מכירים במניעה השלישונית – את האיזוק האלקטרוני.

את האדם מחברים בדרך כלל בקרסול כף הרגל, אלא אם כן יש מניעה ואז בשורש כף היד. האזיק מחובר למנהלת אבטחה. מנהלת האיזוק מקבלת דיווח אם יש הפרה ומדווחת למשטרה. אנשים יכולים להיות במעצר בית גם שנה או שנתיים. זה לא מתקזז מימי מעצר.

עונש מוות

קודם כל בתקופה הקדומה היו נהוגות שתי שיטות להוצאה להורג.

עריפת ראש – היתה אמונה שהראש הוא מרכז הנשמה ועצם עריפת הראש אני מרחיק את הראש מהגוף. שיטה נפוצה נוספת היתה הסקילה, כאשר אחרי הסקילה האבנים שימשו כמחסה באבן. מבחינת המוציא להורג ההוצאה להורג נתפש כמעשה ההומני.

במאה ה 18, עונש המוות בוצע בדרך ברוטלית לא הומנית. נשים היו מביאות את הילדים שלהם כדי לגעת בחבלים שקרעו, רופאים היו נלחמים על חלקי גופה, כי האמינו שהענישה היא טובה.

צורת ענישה זו פסקה במאה ה 19 עם עלייתה של גישת הנאורות. אשר דגלה בהומניזם, לצורך העניין במאה ה 18 באנגלייה- מספר העבירות בגינן אדם היה נדון לעונש מוות הוא 350 פעוטות. גניבת ממחטה, מגע עם צועני, במאה ה 19 תוך פחות מ 50 שנה זה ירד ל 220 עבירות. הגישה הנאורית טענה כי גם אם מוטל על האדם עונש מוות הרי שהוא צריך להיעשות בהומניות ולא באכזריות וכך פוחה הגליוטינה.

במאה ה 21 בימינו: יותר ויותר מדינות דמוקרטיות – ביטלו את עונש המוות בטענה שהוא עונש אכזרי ולא מידתי. אבל אין זה אומר שהוא נעלם. כיום יותר מ 4000 איש ממתינים להוצאותם להורג. סין היא המדינה שמוציאה הכי הרבה הוצאות להורג.

חריגה: ארה"ב:

למרות שמרבית מדינות הדמוקרטיה ביטלו את עונש המוות. ארה"ב שהיא אם המדינות הדמוקרטיות, היה מצופה שהיא תלך אחר חברותיה ותבטל את עונש המוות. אולם לא רק שהיא לא מבטלת את עונש המוות. מספר המוצעים את עונש המוות אלא שמספר המוצאים להורג יותר גדול מהמוצאים להורג בערב הסעודית. למה?

דעת קהל: כשיש מעשה ברוטאלי, כמו רצח ילד: בארה"ב היו מקרים שכל הציבור קרא לעונש מוות.

פוליטיקאים: הם הבינו שבכדי להבחר, עליהם לשקף דעת קהל, מעשה עונש המוות הפך להיות מקפצה פוליטית לפוליטיקאים.

גזענות: נראה כי עונש המוות מוטל באופן שרירותי בארה"ב, באותן עבירות ואותן נסיבות: שחורים ועניים נידונים לעונש מוות פי 5 יותר מלבנים ששייכים למעמד הבינוני גבוה. קל וחומר שהקורבן הוא לבן.

19/11/2017

המשך לנושא החריג: ארה"ב

שיטות הוצאות להורג:

בתקופה המודרנית היתה באמצעות תלייה, השיטה הזו הוחלפה בהמשך לכיתת יורים. כיתת יורים דומה מאוד לשיטת הסקילה.

(רק אחד או שניים נושאים כדורים אמיתיים וכל השאר היו נושאים כדורי סרק) וככה כולם כביכול יכלו לשיון בשקט.

בשלהי המאה ה-20 הכרנו את פיתוח הכיסא החשמלי – היו כמה בעיות טכניות, ולכן גם הפזיקו עם הכיסא החשמלי. בשנות ה-80.

במקביל התחילו להשתמש בגז, השיטה הזו נחשבה לשיטה הכי הומנית שיכולה להיות מכיוון שאתה משאיר את הגוף שלם. אתה לא פוצע ולאש שובר מפרקת. אבל לאורך ההיסטוריה כמו השואה, ובגלל אסוציאציה שזה יוצר מדינות הפסיקו לעשות שימוש בגז.

ההמתה הכי נפוצה היום: שיטת הזרקת הרעל- נחשבת להומנית מאותה הסיבה: הגוף נשאר שלם.

יחד עם זאת זריקת הרעל מעלה שתי שאלות מוסריות:

ראשית בעולם המודרני הזריקה מצטיירת במצילת חיים – למשל חיסון ואילו כאן אנחנו משתמשים בזריקה על מנת לקחת חיים.

שנית: מי שאמון על הוצאה להורג זה הרופא: הבעיה היא שבועת הרופאים אומרת כי רופא מחוייב לעשות הכל על מנת להציל חיים. וזה הפוך מהשבועה.

עד 1954 היה עונש מוות בגין רצח במדינת ישראל: אבל בוטל ובאופן פורמלי בלבד. כשאנחנו ירשנו את המדינה ירשנו את החוק הבריטי כמו שהוא, כיום יש לנו עונש מוות במדינת ישראל ולהם שתי סיטואציות

1. חובה: כאשר ביה"מ מוצא את הנאשם אשם אין לו שיקול דעת, הוא חייב להוציא את הנאשם להורג. המקרה היחידי בגדר חובה זה חוק לעשיית דין בנאצים ועוזריהם משנת 1951. היו לנו רק שני מיקרים בארץ בגין החוק הזהף פס

פס"ד אייכמן בשנת 1961. והוצא להורג.

פס"ד דמיאניוק בשנת 1987. ביה"מ המחוזי מצא אותו אשם – גזר עליו מוות, חובת הגשה ערעור, נצא פגמים מהותיים בהגשת הערעור, ובית המשפט העליון – זיכה אותו וגירש אותו

2. רשות/ זכות: כשמדובר בעונש מוות שהוא בגדר רשות או זכות זה אומר שאם ביה"מ מוצא את הנאשם אשם יש לו שיקול דעת: או להטיל עונש מוות או מאסר עולם.

יש רק מקרה אחד שעלה עם המקרה הזה: בעבירות כגד ביטחון המדינה. בכללם בגידה / ריגול. ורק במקרה של טוביאנסקי. זה לא היה משפט רגיל, משפט שדה.

בעקבות וועדת חקירה שהוקמה ע"י דוד בן גוריון, לא הוכח כי טוביאנסקי פגע בבטחון המדינה

טיעונים בעד ונגד עונש מוות:

בעד: למה זה נכון להטיל עונש מוות? ראשית: גמול

מי שלקח חיים צריך לשלם בחיים. אין יותר גמולי מזה.

חומרת העבירות: ישנן עבירות שהן כל כך חמורות, שרק עונש מוות יכול להיות מתאים להם. למשל: הרג של ילדים,

הרתעה: אין לך עונש שיותר מרתיע מאשר עונש מוות,

נטילת כושר: עונש המוות מנטרל באופן סופי את הנאשם מלבצע עבירות.

גמילות חסדים: אנחנו עושים לו טובה ומוציאים אותו להורג כי לשבת במאסר עולם זה קושי נפשי ואז אנחנו עושים לו טובה בכך שגואלים אותו מייסוריו.

נגד עונש מוות:

1. בעיית הגדרה: אם אנחנו מטילים עונש מוות כלפי מי שלקח חיים, אז איפה עובר הגבול? הבעיה היא בעיה קשה של הגדרה!

2. קדושת חיים: המדינה מטילה עונש מוות כי היא מקדשת את החיים, אבל זו צביעות!! אם המדינה מקדשת חיים ומנגד לוקחת חיים.

3. בלתי הפיך: מה קורה אם חלילה טעינו? לא ניתן להשיב חיים. בארה"ב היה מקרה הכי מפורסם: טימוטי אוונס, בחור רפה שכל שהואשם ברצח אשתו. מודה כי אילצו אותו, שנתיים אחרי נעצר השכן והודה ברצח אשתו ובנותיה.

4. חוסר הרתעה: אלו שמתנגדים. במדינות שבהם נוהגים בעונש מוות כלפי רצח, אין שיעורי רצח נמוכים יותר. עונש המוות ניתן כלפי עבירות אקספרסיביות (מתפרצות,).

5. אין מה הפסיד: אדם שמבצע עבירה שדינו עונש מוות: אן לו כבר מה להפסיד! אז הוא ירצח כל מי שבדרכו.

6. עונש יקר: העונש הכי יקר שקיים. בעבר שאדם היה נמצא אשם והיה מוטל עליו עונש מוות תוך חודשיים היה מוצא לדין – אז היה זול. מאז המקרה של טימוטי אוונס, אז מחכים בין 10-15 שנה, הם נשארים בבידוד ובאבטחה של 24/7. אדם שנמצא שם עולה הרבה יותר יקר ממי שנמצא במאסר עולם.

עונש מאסר:

מאסר הוא אחד העונשים הכי לא הגיוניים שקיימים הוא עונש מאסר. **למה?**

יש מספר סיבות:

1. הוא ניתן כלפי כמעט כל העברות, חוק העונשין סעיף 92 ואילך. אין קשר בין מעשה לעבירה.
2. מרבית האוכלוסייה משוכנעת שעונש המאסר הוא עונש ראוי. יחד עם זאת מרבית האוכלוסייה לא מודעת להשלכות המאסר על נפש האדם, כי לא היו בבית סוהר. ולכן לא יכולים לחוות דעה ולנקוט עמדה.
3. ישנה הנחה שככל שעונש הוא יותר ותיק – ככה השימוש בו הוא יותר שכיח. לדוגמא: קנס לעומת זאת עונש המאסר כעונש שקיים כ 200 שנה אולם הוא שכיח מאוד.

מבחינה הסטורית:

אנגליה:

עונש המאסר התחיל להתפתח באנגליה, הם הראשונים שפיתחו כלא. : וקראו לו פנאופטיקון. מדובר במבנה מעגלי כאשר במרכזו ממוקם סוהר, הסוהר רואה בו זמני את כל האסירים. אולם הם לא רואים אותו. ועצם העובדה שהם חושבים שהם ניצפים, הם משנים את התנהגותם. בסופו של יום הפנאופטיקון לא נפתח מעולם.

ארה"ב:

בארה"ב נוצרו שתי בתי כלא ף הראשון : **פנסילבניה**, שנקטה בשיטת ההפרדה. וזה אומר שכל אסיר היה בחדר משלו, חצר אישית משלו. אבל הוא לא קיבל מבקרים, לא נפגש עם אסירים, היה בבידוד.

במקביל יש כלא שני : אובורן – השיטה השטקה.

ע"פ השיטה הזו : אסירים ישנו ואלו יחדיו, אולם היה אסור להם לשוחח אחד עם השני. אסור להם גם להסתכל אחד על השני.

" מלחמת השיטות" – כתוצאה בעצם מהפער שלל השיטות, נוצרה במירכאות : מלחמה, על איזה שיטה יותר טובה. אלו שדגלו בשיטת ההפרדה, טענו ששיטת ההפרדה עלולה להביא למרד. בשיטה השקטה אלו שהיו בעד- טענו ששיטת ההפרדה פוגעת בנפשם של האסירים. מי שניצח בשיטות, היתה השיטה "השקטה" ולא בגלל ההומניות אלא בגלל הכסף.

בתי הסוהר במאה ה 20

כדי להבין את המונח בית סוהר צריך קודם להבין את " מוסד כוללני", גופמן סוציולוג שתבע את המושג טוען : הכוונה בעצם שני מסדות כאלו :

1. בית חולים לחולי נפש – מחלקה סגורה
2. בתי סוהר

אבל יש מוסדות פחות כוללניים
, בתי אבות ובתי ספר, בית חולים רגיל,

מה שמאפיין את המושג הכוללני הוא אבחנה מאוד ברורה בין הסגל לחוסים.

גם הסגל הזוטר ביותר, זה שאתמול נהיה סוהר ביומו הראשון. לעומת זאת גם האסיר הוותיק ביותר, הוא עדיין מנוהל. המחצה בין הסגל לחוסים היא בלתי עבירה. (לא ניתנת למעבר)

לעולם סגל לא יכול להיות חוסה וההפך. אומנם ש מיקרים חריגים שבהם הסגל מבצע עבירה פלילית ונדון למאסר, אבל גם כשהוא נדון למאסר הוא לא שוהה יחד עם יתר האסירים. הוא נמצא במקום שנקרא: טעוני הגנה.

המוסד הכוללני מה שמאפיין אותו: תלבושת אחידה. לא ניתן להכנס ולצאת. יש תמיד מנהל/מנוהל.

למעשה ככל שאסיר נמצא במוסד הכוללני הוא עובר תהליך אינפנטיליזציה: תהליך אינפנטילי/ילדותי. הוא נתון לחסדיהם של השולטים בו. ככל שהו נמצא יותר זמן במוסד הכוללני כככה הסיכוי שלו לקיים אורח חיים עצמאי לאחר שחרורו הולך ופוחת.

ולכן לא פעם קורה שאנשים מזדהים עם המוסד הכוללני. אם במודע או לא במודע, הם מבצעים עבירה כדי לחסור. אז מה הטעם במאסר???

בכלא עוברים תהליך שגוייפמן מכנה אותו כ"המתת האני". בכלא מנטרלים ממך את כל הזהות, אתה כמו כולם.

ביום הראשון הסיכוי להתאבד הוא הגדול ביותר.

בתוך ה מוסד הכוללני יש גם חשיבות לדרך שבה החברה מתייחסת למוסד:

גם הצבא הוא מוסד כוללני. בוא ניקח את הדוגמא הכי קרובה לבתי כלא: טירוניס בתקופה הקרבית. לפתע פתאום ישנים 3 שעות.

אולם כלפי חיילים בייחוד בייחידות קרביות, החברה מעריכה חיילים ולכן למרות ההשלכות השליליות של המוסד הכוללני, עדיין יש פיצוי במובן הזה אבל זה מתגבר על ההשלכות. לא כמוהם הם האסירים.

האסירים מתביישים בעובדה שהוא אסיר, יסתיר את הזהות הזו ככל שהוא יוכל, לא ימצא תעסוקה.

יש שתי גישות לגבי הפנמת ערכי הכלא:

1. מודל לינארי: ככל שאסיר נמצא זמן יותר בכלא כך אתה מפנים יותר את נורמות הכלא.
2. עקומת U: מכניסה לכלא: אתה נכנס כאדם "נורמטיבי". בתקופת המאסר אתה מפנים את ערכי הכלא, ולומד את כל רזי ההתנהגויות, ולמעשה ככל שאתה מתקרב לשחרור אתה חוזר לנורמטיביות.

כאבי מאסר:

מי שהמציא את המונח כאבי מאסר היה סייקס בשנת 1958, אשר מנה את המונח הזה.

במונח הוא התכוון לכאבים נפשיים שהאסיר חווה:

1. שלילת חירות: ביה"מ שולל ממך את החירות!

2. שלילת מצרכים ושרותים : אם אנחנו רוצים לקנות משהו – קפה סיגריות או סתם, אי אפשר סתם ככה ללכת בכלא לקנות.
3. שלילת יחסים הטרסקסואליים : מרבית האסירים קיימו יחסים הטרסקסואליים לפני המאסר והמחסור הזה בימסי מין הרבה פעמים גורם ליצרים הומו סקסואליים. התחושה הזו גורמת לתחושות אשם ולבלבול זהות במשיכה המינית.
4. שלילת אוטונומיה : אתם האנשים החופשיים מחליטים : מתי לישון איפה לישון ומתי לאכול. בכלא הכל נכפה עליך ואין לך יכולת בחירה.
5. שלילת ביטחון : כל הזמן צריכים להיות על המשמר, מי יתקוף אותך, מי ינסה לרצוח אותך וכו'.

לאור ההכרה בכאבי המאסר והנסיגה לצמצם אותם בברבות השנים, פותחו מספר שיטות:

1. קנטינה : שנועד להקל על כאבי המעאסר של מצרכים ושרותים. אולם כדי למנוע פערים בין עשירים לעניים הסכום המקסימלי שהם יכולים להשתמש בו הוא 1500 ש"ח .
2. התייחדות : שנועדה להקל על כאב המאסר השלישי : יחסי מין הטרסקסואליים. הכוונה היא שאסירים נשואים או כאלו שיש להם בת זוג קבועה שמבקרת אותם שנתיים לפחות. בהנחה שהשב"ס יאפשרו לך... ומה קורה בקרה שאין לך בן זוג.

חוקר טוך מונה כאבי מאסר נוספים שסייקס לא התייחס אליהם:

1. פרטיות : אין לך רגע אחד שהוא שלך, כולם יחד, אפילו להתקלח או להתפנות בשירותים.
2. בידוד : תמיד בית הכלא הוא מקום מבודד . שתמיד יהיה להם תחושה של אפרוריות .
3. העדר תמיכה : כולנו ברגעים קשים זקוקים לתמיכה, קל וחומר בכלא : מה הבעיה, אסיר לא יוכל לבקש תמיכה. אם יבקש תמיכה הוא יצטייר כחלש ויפגעו בו. אם הן יבקשו עזרה מהסגל שאר האסירים עלולים לראות אותו כמשת"פים.
4. הירכיה : האסירים נמצאים בתחתית ההיררכיה ומעליהם יש את הסוהרים . האסירים גורמים לך לפתח שינאה כלפי הסגל ואם תהיה להם הזדמנות – בראשונה שתהיה הוא ירצח איש סגל.

חוקר בשם פריסי שוחח על עוד כאבי מאסר :

1. שיעמום : שיעמום הורג אותם.
2. יציבות : בכלא אתה יודע מתי אתה נכנס, ורק אלוהים יודע מתי תצא, או תחייח. מחר אתה יכול לבצע עוד דקירה, ואז לקבל עוד מאסר כי הוא חייב לשרוד בכלא.
3. חוסר וודאות לגבי העתיד : הכוונה שהאסיר לא יודע אם אשתו תחכה לו. או אם הילדים יסכימו לחכות לו, אם תהיה לו עבודה כשיצא.
4. פחד מאונס.

תת תרבות אסירים:

אסיר לא מוותר על שום דבר, אין כלום בחינם בכלא. גם שאסיר מציע לאחר סיגריה, זה שמקבל את הסיגריה מתי ובאיזה דרך יצטרך להחזיר.

ההמלצה הכי טובה לאסירים חדשים זה לעולם לא להשאל דבר ולא לקבל מתנה אם מציעים לך. האסירים לומדים שבכלא שולט חוק אחד : חוק הגיונגל, החזק שורד. חייב להפגין כל הזמן כוחניות ואם מציעים לו קטטה הוא לא יוכל לסגת. אם ישב בצינוק זה שווה את זה, אחרת הוא יהפוך לקורבן אחרת כולם יתעללו בו. בכלא ש דיברות של עשה ואל תעשה :

עשה למשל : שלם את חובך, היה נאמן לאסירים

אל תעשה : אל תלשין , אל תתערב בחייהם של אחרים, אל תתקוט, אבל אם קטטה נכפתה עליך אל תיסוג.

ע"פ הקודים, אסור לעולם לאסיר לשבת על מיטה של אסיר אחר ללא רשות. הדבר היחידי שלו זה המיטה. אסור לאף אחד לצחוק על חוסר ההשכלה שלו בכלא. אנחנו בכלא שווים. בנוסף: ההאסירים צריכים לזכור שזה אנחנו הסוהרים מולם. מבחינה סוציולוגית אין מחזק יותר בין שני אנשים ומקרב יותר מאויב משותף.

החיים בכלא מושתתים על 4 דברים:

1. **סמים:** הכלא מלא סמים, קוקאין, חשיש, הרואין. האם הסוהרים מנסים להלחם בתופעה הזו- תלוי את מי שואלים. ששואלים את הסוהרים- יחידת דרור עוסקת בזה. הם מחפשים. אם שואלים את האסירים: הם יגידו שהסוהרים אוהבים את הסמים. כי ככה המשמרת שלהם שקטה.

למה הסמים כל כך רווחים בכלא?

ראשית כסף: מרבית האסירים הם מכורים והם צורכים סמים.

גם אלה שנקיים מסמים מוצאים את עצמם משתמשים לראשונה בכלא, כדי לברוח מהמאסר.

למעשה בגלל שהסמים הם מצרך כה נפוץ בביה"ס, אסירים מנסים להמציא מילים כדי לנסות להסתיר זאת. למשל מסם מסוג הרואין: קוראים אסוואד.

2. מין:

בכלא אנחנו מדברים על 2 צורות של של מין: בהסכמה ו/ או בכפייה.

הסכמה: אלה שנכנסו לכלא מלכתחילה כהומו סקסואליים – יש להם יתרון על פני אסירים אחרים. אז ברור שאין לו תחרות ואכן מחקרים מצביעים על כך שבקרב אותם אסירים הם מקיימים יחסי מין בצורה הרבה יותר גבוהה מיתר האסירים האחרים.

אלו שנכנסו כהטרו סקסואליים פתאום מגלים שהם נמשכים לגברים. ופתאום מפתחים משיכה מינית לגברים, באופן זמני – זה נקר הומו סקסואליות מצבית. ועובדה היא שהם חוזרים לאחר שחרורם למצב הטרו.

ההסכמה מוכרת בהרבה בתי סוהר בעולם – כאשר החריג לכך זה ישראל.

למה אנחנו יוצאי דופן בעניין זה: יש לכך מספר סיבות:

ראשית 97 אחוזים מהאסירים בישראל, משתייכים לאחת מ 3 דתות הגדולות אשר אוסרות יחסי מין הומוסקסואליים.

שנית: לאסירים בישראל יש בורותת בכל הקשור במחלות מין.

3: חמישים אחוז בישראל מאוכלוסיית האסירים. נדונים למאסר של עד שנה. לאחר רבע מריצוי תקופת המאסר שנגזרה לך, אתה מתחיל לצאת לחופשות.

איך אנחנו יודעים שהיא אוהבים.....

אותם אסירים אשר מקיימים יחסי מין בהסכמה זוכים למילות לעג מיתר האסירים. למשל: טפט סנדוויץ,

כפייה:

אוונס, ראשית אין שום קשר בין מין לבין אוונס. נכון שאונס מתבצע לא לשם הנאה, הוא לצורך השפלה, שליטה, דומיננטיות.

בכלא בארה"ב – מי שאונס הוא לא הומו סקסואל. מי שאונס הוא ההומו.

גם בהקשר הזה אנחנו מגלים התנהגות בקרב אסירים בעולם. החרג הוא ישראל.

גם כלפי ההתנהגות הזו – האסירים בעצמם מגנים זאת.

וכאשר מתרחש אוונס בין אסירים – הם זוכים גם כן לכינויי לעג כגון: זונדה זו קונוטצייה של האכלה בכח.

יש חוקר אחד בשם תומר עינת – היחידי בארץ שחוקר את עניני האונס בכלא.

3. אלימות:

הכלא רווי באלימות: מכל דבר וחפץ האסירים לומדים לתמרן ולא לתר סכין. השאלה היא מדוע בכלא של הגברים אנחנו כל הזמן נתקלים באלימות.

- א. אל תלשין – אחת הנורמות הכי חזקות של הגברים היא אל תלשין. אסיר שמלשין זוכה לתגובות מאוד חריפות מיתר האסירים.
- ב. שיעמום: מוביל לאלימות,
- ג. צפיפות: יש קשר בין אלימות לבין צפיפות. מאוד צפוף ומלחיץ ולכן האלימות גוברת.
- ד. רעש בלתי פוסק: יש דלתות, ואחת יכולה להפתח רק שהשנייה נסגרת, על מנת למנוע מהם לטייל ולצאת יחד. הרעש והריח הנוראי שיש שם מביאים להתנהגות אלימה.

4. **יחס לסגל:** מתאפיין באמביוולנטיות של האסיר (דו ערכי) מצד אחד שונא את הסגל ומצד שני הוא יודע שהוא תלוי בסוהר.

אסירות בכלא:

למעשה עד לא מזמן – המאה ה-19, עם בנייתם של בתי הכלא הראשונים, לא היתה הפרדה בין גברים לנשים. כי לא היה כמעט נשים אסירות. לא היו עברייניות- התנהגות כזו עבריינית יחסה לגברים בלבד.

הדבר גרם לאינוסם של אותן נשים. אולם גם לאחר מכן כאשר הללו הופרדו מגברים זה לא מנע את אינוסן והפעם ע"י הסגל. מי שהביאה לשינוי בעולמן של האסירות זו "אליזבת פריי" אשר טענה ש:

- א. יש ליצור בית סוהר נפרד לנשים ולא רק תא נפרד
- ב. הסגל חייב להיות נשים – אם נעסיק רק נשים בכלא, אז גם נמנע פגיעה מינית שלהן וגם הסוהרות ישמשו עבורן כמודל לחיקוי. ואכן כך היה. נוצרו בתי כלא נפרדים לנשים. מבחינה ויזואלית כלא הנשי נראה שונה מכלא הגברים. הכלא של הגברים הוא אפור וריק. אצל הנשים יש קישוטים בתאים: והן מגדלות פרחים. בדומה לגברים גם הנשים סובלות מכאבי מאסרף גם הן סובלות מאובדן חירות, פרטיות, צרכים מיניים וכו'. אולם לאישה יש כאב מאסר נוסף והוא הריחוק מהילדים. בכלא אנחנו מגלים שתי תופעות מיוחדות לנשים:

1. **המשפחה המדומה:** אישה אסירה שהיא חזקה סמכותנית בעלת שיער קצוץ, היא מתחברת לאסירה רכה, נשית. הללו מתחננות – לפעמין החתונה הזאת כוללת אימוצן של ילדות – אסירות ויחד הן מקיימות משפחה מדומה. לעיתים מוכרת משפחה מורחבת כמו : סבא וסבתא . יש לציין כי הסגל מודע לתהליך הזה אפילו מטפח אותו. כי כשהמשפחה מפקחת הוא א צריך לעבוד. הבעיה התחילה שהאסירה היתה צריכה להשתחרר... אז מה הטעם בכלא בהרתעה שהאסירה לא רוצה להשתחרר? העובדה שהאסירה תמשך למשפחה תלויה בחייה לפני המאסר. אסירה שלא חוותה משפחה ביולוגית לפני המאסר או שיש לה משפחה ביולוגית שפגעה בה – והיא נדונה לאסר ממושך , הסיכוי שלה להשתייך למשפחה הוא הרבה יותר גבוה מאשר אסירה אשר נרצה עונש מאסר קצר ויש לה משפחה ביולוגית בחוץ. ולכן הסגל בכדי למנוע את זה, מנסה לטפח את הקשר של האסירה עם העולם שבחוץ. הוא מוציא את האסירות ליותר חופשות, ליותר ביקורים. לצד המשפחה המדומה מוכרים גם קשרים לסביים , אבל בשונה גברים המטרה אינה יחסי המין, המטרה היא קשר ריגשי של חום ואהבה.

אמהות:

בסיטואצייה של אמהות ישנם שני מצבים. המצב האחד זה שהאשה נכנסה לכלא שכבר יש לה ילד. תינוק בן חצי שנה או שנה.

הסיטואצייה השנייה זה שהיא נכנסת לכלא ללא ילד ובמהלך המאסר היא יולדת.

ישראל בדומה למרבית המדינות המערביות, מכירות בקשר או בצורך לקשר שבין האם לילד ולכן הן מותירות לאישה לגדל את הילד בתוך הכלא עד גיל שנתיים. אולם הקשר שיווצר בשנה הראשונה בין תינוק לאימו לא יהיה אפשר להרחיק אותו. ובגלל הקרב הזו, בתי הכלא מאפשרים זאת.

יש מדינות שלא דמוקרטיות מטבע הדברים , ומכריחות אתהנשים לבצע הפלה , ואם הן לא מוכנות- משתמשים בסנקציות נגדון הפרדה . ואם גם זה לא עוזר אז מחדירים להן רעל לאוכל אשר גורם להן להפלה טיבעית.

אם לאישה יש ילד שמגיע לגיל שנתיים – למעשה יש מידרג.

האופצייה הראשונה שהיא עובר לאב, כי הוא המשמורן הטעי. אם אין אב אז הוא עובר לסבתא, אם אין אז לדודים או דודות.... אם אין משפחה ביולוגית אז עובר למשפחת אומנה. ואם אין אז אימוץ.

ניתן לומר כי ההבדל בין הכלא הנשים לכלא הגברים , מתאפיין ב 4 הבדלים שונים :

1. אלימות: בעוד שבגברים אלימות היא תופעה שכיחה אצל הנשים זה מקרה חריג. אבל גם אם היא מתרחשת היא מתבטאת במשיכת שיער , חרם.
2. היררכיה: בעוד שהכלא של הגברים מחולק לקבוצות שונות: אצלל הנשים אין את הקבוצות האלו. הן מעורבות.
3. מעורבות: אצל גברים לא מתערבים האחד בחיי השני, נשים כל הזמן מתערבות. וזה מצויין.
4. יחס לסגל: האסירים הגברים לא מדברים עם הסגל , כדי לא להחשד כמלשינים. אצל נשים הן מדברות עם הסגל: מתעניינות. ולא חוששות שיוגדרו כמלשניות.

שיטת ענישה : עבודות שירות / של"צ (שרות לציבור)

עבודות שירות:

עבודות שירות זה עונש מאסר אתה נדון למאסר רק שאת המאסר אתה מבצע בדרך של עבודות. אם אתה לא קם לעבודה , אתה נכנס לבית הסוהר. מי שאחראי עליך – הוא השב"ס.

עבודות שירות ניתן לקבל עד 6 חודשים. אפשר להמיר מאסר לעבודות שירות. העבודות מתבטעות כל יות מא –ה משעות 8 – 4. זה מצויין כי היא לא מוציאה כסף על אסיר את הכסף שהוא מרוויח נכנס לקופת המדינה.

של"צ:

זה טיפול לא עונש. הרבה פעמים שבית משפט מבטל הרשעה, הוא חייב לנקוט באמצעי טיפולי. של"צ . הוא גוזר מספר שעות לביצוע עבודות . יכול לנע בין 400-60. והנאשם מבצע זאת בימים ושעות שנוחות לו תוך פרק זמן שבית המשפט קבע. היה ולא ביצע זאת- יחזור התיק לבית המשפט

מאסר על תנאי:

זה אומר שבית המשפט גוזר עליך מאסר, אולם אתה לא מרצה את המאסר עכשיו אלא אם כן תוך פרק זמן מסויים (בישראל עד 3 שנים) הנאשם שב וביצע את אותה עבירה. בפעם השנייה אם במסגרת התנאי הנאשם מבצע שוב את אותה עבירה, לבית המשפט אין סמכות. הוא חייב :

**להפיל את התנאי הקודם

**ולהעניש גם על העבירה הנוכחית.

כדי להמנע מסיטואצייה שהעבירה היא שונה, אז ביה"מ כולל משפחה של עבירות דומות

למשל: אם גנבת – יתן לך מאסרע לתנאי על כל עבירת רכוש.

כשביה"מ רואה שיש מאסר על תנאי על אותה עבירה, חייב ביה"מ לגזור ולהפעיל את התנאי.

כששופטים רואים שהיה כבר על תנאי והעבירה חוזרת – הם מחמירים ביותר.

המטרה שלשמה נוצר מאסר על תנאי זה כדי לצמצם את אוכלוסיית בית הסוהר. אולם התוצאה היתה שלא זו בלבד שאוכלוסיית הכלא לא ומצמה אלא היא הורחבה. מאחר ו 75% מפריס את התנאי.

סמים

סם מוגדר ככל חומר כימי או טיבעי שמשנה את המבנה או התפקוד של כל בעל חיים או אדם. הוא חייב להשפיע .

שימוש לרעה בסם הכוונה שהוא לא ניתן עי מרשם רופא. כלומר ההבדל היחידי בין סמים אסורים לבין תרופה: הוא בין מרשם ללא מרשם.

הרבה פעמים נדמה לנו שהיחידים שעושים שימוש לרעה בסמים הם בני האדם. אבל מסתבר שיש עוד. למשל אלכוהול:

הפילים באפריקה עושים מסע לבנות בשלות – וכשהם אוכלים את הבנות הם מראים התנהגות של אדם שיכור.

ישנו מיתוס חברתי – לפיהם יש סמים קלים וסמים קשים.

אין חיה כזאת: משתי סיבות.

- א. סיבה משפטית: אין דבר כזה קל או קשה. מותר הוא לא סם, אסור – מוגדר סם.
- ב. בפן המהותי: אם אנחנו טוענים שסם הוא קשה, הוא הסם שגורם להכי הרבה מוות – אז הניקוטין גורם למוות של 360.000 בני אדם בעולם כל שנה. יש כאלה שיגידו שסם מסוכן הוא סם שהכי הרבה גורם לאובדן המציאות, או סם שהחוק מגדיר אותו כאסור. (זרעי הדטורה).

העובדה שסם מותר או אסור, הרבה פעמים לא תלוייה בהשפעתו. אלא בשיקולים פוליטיים, כלכליים, מדיניים. אין קשר להשפעה.

אלכוהול בארה"ב היה תקופה מסויימת אסור ואז מותר ואז שוב אסור: הכל מטעמים פוליטיים. מושגי יסוד:

1. תלות פיזית: משמעותה, שכשאני מפסיק את השימוש אני חווה "תיסמונת גמילה" או מה שנקרא בשפה העממית: קריז. אלו כאבי גוף בלתי פוסקים, בחילות הקאות, גירודים, כמו שפעת קשה בעשרות מונים.
2. תלות נפשית: הפיזית עוברת אחרי 10 ימים, אומנם התלות הנפשית זה הגעגוע, הכמיהה לסם. במונחים של הנרקומנים זה: דודה. בערבית: זה תולעת.
3. סבילות: האיזון של הגוף עם הסם: כלומר ברגע שהמוח התרגל לכמות מסויימת של סם, אז כדי להרגיש את אותה תחושה: אני חייב להעלות מינון.

כל הסעיפים למעלה: כולם יחד במצטבר – יקראו התמכרות!!

משפחות סמים

החלוקה המקובלת כיום: היא חלוקה ל 4 משפחות שונות:

1. מדכאים/ מרדימים: אלו סמים שלמעשה מדכאים את מערכת העצבים המרכזית ומשמשים כמשככי כאבים- למשל אקמול שייך למשפחה הזו, מורפיום.
2. מעוררים או ממריצים: נקראים ככה כי הם מעוררים אתמערכת העצבים המרכזית. איך? הם מחדירים לנו חמצן במוח.
3. הזיוניים: נקראים גם הלוצינגניים, ננקראים ככה כי הם מעוותים לנו את המציאות ואנחנו יכלים לראות דברים שלא קיימים.
4. נדיפים: שאיפה של אדים, דבק, אדי דלק, מדלל,

פירוט:

- הסם המדכא הכי גדול בהיסטוריה ובתרבות שלנו: **אלכוהול**. אי אפשר להנות בלי אלכוהול. הוא משחרר עכבות. תחת השפעת אלכוהול יכול לבצע מעשה שלא היית עושה אם לא היית תחת השפעה. ולכן הוא גם קשור באלימות – באופן מובהק. כי באופן ביולוגי שכמות האלכוהול גבוה בגוף, הסרוטונין יורד והאימפולסיביות גוברת. ולכן הרבה יותר קל להגרר לקטטות. אולם אי אפשר להתעלם מהפן הפסיכולוגי. רמצ הציפייה שלך מהסם/ אלכוהול הייא לא פחות קובעת. אךכוהול קשור באופן מובהק עם התנהגות מסוכנת, נתונים סטטיסטיים בארה"ב: שליש מהעצורים: אלכוהול, 40% ממקרי האונס נגרמים מאלכוהול, תאונות דרכים נגרמות מאלכוהול. מתי אדן מוגדר כשיכור? כשכמות האלכוהול היא 0.1 אדם מוגדר כשיכור. כשהכמות היא 0.5 אדם מאבד הכרה. לאיבוד הכרה זה יש אפקט חשוב: כי הגוף רוצה לשמור עלינו שלא נמות. ככל שיש רקמות שומן רבות יותר כך משתכרות יותר מהר. תלוי אם רגילים לשתות או לא. השפעת פחמימות מדכאת את רמת האלכוהול. הציפייה שלך מהסם ף כלומר אם תצפה להשתכר אתה תשתכר יותר מהר. לכן כמה צריך לשתות כדי השתכר – היא בערך 1/3 בערך.

- סם האונס: GHB בשנות ה-70 הסם הזה שימש לצורךתחרויות בפיתוח גוף. בשנות ה-90 החלו לעשות בו שימוש במעדונים בארה"ב בגלל שגילו שהוא מעלה את התשוקה המינית, כיום עושים בו שימוש בייחוד לצורך, ניצו מיני. מדובר האבקה חסרת צבע וחסרת טעם אמנם אם מערבבים זאת במים, אז הטעם הוא מלוח. לכ שמערבבים זאת במשקה ממותק כמו רד בול – לא מרגישים שום טעם. הסם גורם לרפיון של שרירים והרדמות מלאה כשאדם מתעורר הוא לא זוכר דבר. זאת הסיבה שעושים בו שימוש כי אי שפשר לזכור. כעבור 12 שעות, הסם מתמוגג ממערכת הדם כך שלא נשאר לו כל זכר. ואין ראיות. (המקרה היחידי שהורשע – הוא רק מלפני שנתיים הוא יניב נחמן, שפגע בכל כך הרבה בנות... באותה צורה)
- הרואין: מכונה גם סם המוות – במקור מכינים אותו מצמח הפרג לאחר הכנתו כאבקה לבנה, מחממים אותו עם מים או לימון ומזריקים אותו לתוך הוריד. בהזרקה הראשונה זה סם נוראי שגורם לפאראנויות, בחילות, גם בשימוש השני ולא בשלישי לא גורם להתמכרות, אלא רק אחרי חודש של שימוש. ברגע שאתה מכור לסם הזה אז ההתמכרות היא טוטאלית, ברמה של לא נשלטת. הוא קשור להתנהגויות מסוכנות. גבר פורץ – אישה בזנות. איך הוא משפיע? בהזרקה ממש מיד כמה שניות אחרי, ה-60 שניות הראשונות החוויה היא הכי קרובה לאורגזמה. אחרי דקה אדם נכנס למצב שלל צלילה. נכנס לעולם ש כולו טוב" אין לך כאב אין לך רעב, לא חושבים על שום דבר. אחרי 7-8 שעות בערך, אתה חוזר למציאות ואז נכנס לקריז ואתה חייב מנה נוספת.

משפחת המעוררים: הקוקאין הוא בא במקור מצמח הקוקה. האינדיאנים גילו במקור שכשהם לועסים את הקוקה הם יכולים לטפס על ההר ביתר קלות. הסם הזה נקרא סם העשירים לא בכדי. מנה ממוצעת נעה בין 500-800 ש"ח. כשהוא טהור לחלוטין הוא מכונה בשפה העממית קריסטל. אבל לרוב הוא לא טהור. בדרך כלל מסניפים אותו התופעות הלוואי שלו – הם בדרך כלל תחושת נמלולים. אבל היא הרבה יותר דומיננטית וחזקה ואמיתית שבמקרים קיצוניים צריכים לקחת סכין ולהוציא מהעור.

- קוקאין מלוכלך = מערבבים אותו עם סודה לשתייה ואמוניה יוצרים קראק. בארה"ב הסם הזה מאוד נפוץ. את הקראק מעשנים. ההיי שלו הוא מאוד מאוד גבוה – אורך 30 שניות. אבל אחרי שבוע אתה מכור טוטאלית.
- אקסטזי – סם המסיבות: מדובר בסם שכן הוא מעלה לך אתהיכולות הפיזיות עם אנרגיות מאוד גבהות, במקביל הוא מחדד חושים. אין התמכרות!! למעט קראק שם יש התמכרות פיזית לחלוטין!!
- סטרואידים: פותח בהתחלה זה באדי בילדרים אולם המקור שלו זה רפואי. אנשים שסבלו מניוון שרירים או זקנים שאיבדו יכולת שרירית, נתנו להם את הסם הזה, וטנשים פיתחו את זה. בסטרואידים יש המון תופעות לוואי כמו: שיעור יתר, עיוות השלד, גורם לאימפוטנציה.
- ריטלין: זה סם מעורר אולם, כאשר מדובר באדם שסובל מהפרעת קשב וריכוז שמלווה בהיפר אקטיביות (adhd) אז אותם זה מרגיע...

משפחת ההזיוניים (יוצרים הזיות) הסמים הם מעוררי הזיות, הסם הנפוץ ביותר בעולם הוא: אל אס די. : השפעתו היא לעד 12 שעות. 20 דקות ראשונות לא קורה כלום. לאחר מכן יש יובש רצחני בפה... אבל אחר כך מתחיל תופעות אלוצינציות. מסע ההזיות. שומע קולות לא מציאותיים, לסם הזה יש כמה תופעות שליליות:

- הטריפ הוא טוב, ולכן כשהוא טוב אז אתה מרגיש חלק בבריאת היקום. ציירים ואומנים טוענים שהצליחו להגיע ליכולות האדירות שלהם בזכות אל אס די
- הוא בא בצורת בול או קרטון אשר מתמוסס, מניחים אותו על הלשון, הוא מתמוסס בקלות. אבל לפעמים הטריפ הוא רע – ואז אתה יכו לראות מפלצות וחייזרים אשר יכולים להיות ההורים שלך או חברים.. ואתה יכול לרצוח אותם. או שאתה רוצה לעוף

הסכנה השנייה נעוצה שיש אובדן זיכרון: או flash back החומר הזה משפע שהוא במרכז התא והוא נמשך 12 שעות לעקף. כעבור 12 שעות אתה חוזר למציאות אולם חלקים מהחומר נדבקים

לדפנות התא בגלל רקמות שומניות שיש ויכולות להשאר שם מספר חודשים. כעבור מספר חודשים החומר עשוי להשתחרר מהדפנות ולחזור למרכז התא.

ואז בעצם שוב פעם חווה את אותה עוררות הזיונית.

הסכנה השלישית היא המסוכנת ביותר – היא סכיזופרנייה. המחלה הזו לעיתים היא גנטית. הבעיה הוא שהגן הוא רצסיבי הוא לא חייב להתבטא בדור המין הראשון בהכרח.

אבל ברגע שהמחלה גנטית – שימוש סכיזופרנייה זה בהכרח יתפרץ.

ישנם סמים נוספים ששייכים למשפחה הזו אטלס לא נרחיב עליהם מהסיבה הפשוטה שהתסמינים של אל אס די הינם זהים.

לדוגמא: PCP, פטריות כמו סאן פדרו, מיץ קוקוס, דטורה.

קנאביס: יש חשיש ומריחואנה. ועוד כל מיני שמות.

הקנאביס הוא צמח שממנו מכינים באופן גס שני סוגים של סמים:

1. החשיש: מוכן מהתפרחת. התפרחת היא חומה.
 2. המריחואנה: מופקת מהעלים והעלים הם בצבע ירוק, ולכן גם נקרא ירוק, או גראס.
- החומר הפעיל בקנאביס הוא THC. אם אני קונה מריחואנה ברחוב: אז אני יכול למצוא רק 1% חומר פעיל.

לעומת זאת אם אני קונה גראס רפואי יש בו 24% של חומר פעיל. לגבי השפעתו של הקנאביס יש לו 2 סוגים של השפעות:

1. השפעה אקוטית(עכשווית) על זה אין מחלוקת, גורם לפגיעה בזיכרון לטווח הקצר
2. הוא פוגע במוטיבציה העכשווית לבצע דברים.

מה שכן יש מחלוקת זו ההשפעה הכרונית: כלומר אני משתמש 10-15 שנים מה קורה לי? אבל לפני שניכנס למחלוקות (הכל מבוסס על מחקרים) על מי עושים את המחקר? על בני אדם או על בעלי חיים. איזה כמות נותנים? כמות גדולה או קטנה?

אז מה בכל זאת אומרים המחקרים על הקנאביס בשימוש הכרוני?

1. שיגעון- הקנאביס גורם לשיגעון טענה שהופצה בשנות ה 20 בארה"ה, רעיייתו של הנשיא רייגן ניסתה להפיץ טענה כי השחורים באמריקה בזמנו הם משוגעים יותר, ברברים ותוקפניים בזכות האימרות האלו ואף הצליחה להוציא זאת מחוץ לחוק.
2. פריון: פוגע בפריון, אם בגבר, פוגע באיכות הזרע. אם מדובר באישה בהריון אז הקנאביס פוגע בעובר. (מה שנמצא באמת זה שאין פגיעה באיכות הזרע של הגברים) אם את בהריון ובמיוחד בשליש הראשון לא להשתמש בשום סם. אולם אם השתמשת בקנאביס והיית בהריון: במחקר שנעשה על 65.000 נשים לא נמצאה שום פגיעה חמורה יותר עובר כתוצאה משימוש בקנאביס ביחס לנשים שלא משתמשות בקנאביס.
3. מוטיבציה: פוגע במוטיבציה בטווח הארוך לבצע דברים אולם זה התרנגולת והביצה.
4. האם הקנאביס פגע במוטיבציה או שמא אנשים חסרי מוטיבציה נמשכים לקנאביס?

מה גורם לנו בתחושה הסובייקטיבית ?

קנאביס זה סם חברתי, לוקח זמן להינות ממנו. משמש כתבלין, מעצים רגשות. אם היית מדוכא- תהיה מדוכא יותר. לא משנה מצבי רוח.

חלק קטן מהמשתמשים כ 5% , משתמשים בסם הזה באופן קיצוני : אותה קבוצת מיעוט הם מתוייגים באופן שלילי, גם על ידי יתר המשתמשים.

משפחת הנדיפים :

דבק מגע, גז לכל צורותיו , המדלל, אדי דלק, טושים, בהשפעה הכרונית : הסמים האלו גורמים לפגיעת מוח , בפן האקוטי העכשוי הסכנה שלהם היא בדרך כלל עקיפה ולא ישירה.

ברור שמי שעושה בסם הזה שימוש הכי הרבה אלו בני נוער מכיוון שהוא נגיש וחוקי .

בעד ונגד סמים שיש עליהם מחלוקות :

נגד	בעד
מוסר : אם נתיר קנאיס מה זה יאמר על המוסר שלנו	תיוג : אנחנו מתייגים קבוצה מאוד גדולה של בסקר שנערך באוני' תל אביב – הסטודנטים הודו שעשו שימוש בקנאביס.
מדרן חלקלק : אם נתיר קנאביס וישתמשו בקנאביס אז יעברו לסמים קשים יותר. 97% מהמשתמשים בקנאביס נשארים . אולם כל אלה שמעשנים הרואין התחילו מקנאביס.	עלות ופיקוח : אם אין פיקוח – לא ידוע מה קונים. אבל אם המדינה תמכור זאת, יהיה פיקוח.
נזקים בריאותיים :	חוק ללא שיניים – הרי ממילא שלל שימוש עצמי בקנאביס לא נפתח תיק פלילי. 15 גרם זה שימוש עצמי. אם מלכתחילה לא אוכפים את החוק הזה אז למה בכלל חוק

ענישה וסמים:

כל שיטת משפט מתייחסת לסיטואצייה של שיכרות(אלכוהול וסמים) אין נפקא מינה (אין זה משנה) כתוצאה מהשכרות : האדם ביצע עבירה פלילית. בעניין זה אנחנו מ דברים על שני מצבים שונים.

- א. שהמעשה עצמו הוא מותר, אבל תחת השפעת שיכרות אסור. למשל בנהיגה ס' 62 לחוק העונשין.
- ב. ס' 93 ב' לחוק העונשין אסור בנשיאת נשק במצב של שיכרות.
- ג. סעיף 27 לפקודת מסילות ברזל (מנדטורית)
- ד. השיכרות מונעת מאיתנו נהוג בזהירות המחייבת באות המצבים

ההתנהגות היא אסורה והיא תחת השפעת שיכרות. למשל אלימות תחת השפעת סמים.

השיכרות מופיעה בסעיף 34 ט' לחוק הענישין : לכאורה שיכרות מהווה הגנה מפני העמדה לדין. הסעיף הזה עושה אבחנה בין שני מצבים שונים של שיכרות :

- א. מלאה : שכתוצאה מנטילת הסם/אלכוהול האדם היה חסר יכולת של ממש להבין או להמנע מן המעשה (סעיף 34 ה' לחוק העונשין) .

ב. חלקית: שכתוצאה מנטילת הסם או האלכוהול, האדם לא היה חסר יכולת ממש להבין או להמנע מהמעשה אלא שהוא פשוט לא היה מודע לפרט מסויים ביסודות העבירה.

כשמדובר בעבירה פלילית יש צורך בשני קריטריונים מצטברים:

1. עקרון ההתנהגות: מחייב עשייה פלילית.
2. יסוד הנפשי: המחשבה הפלילית.

הכלל בישראל שאין עבירה פלילית בלי כוונה פלילית. כאשר אדם מבצע עבירה שהוא תחת שיכרות אז עיקרון ההתנהגות קיים – יש עבירה פלילית, אך היסוד הנפשי חסר ולכן לכאורה אין עבירה פלילית. אולם בגלל שכאמור האדם הכניס את עצמו מרצון לסיטואציה הזו הרי שאנחנו נייחס לו אחריות גם אם לא היה עם יסוד נפשי בעת ביצוע המעשה.

השאלה היא: מה כאשר עדם עובר עבירה של שיכרות?

1. **אלכוהול:** כאמור אלכוהול מותר. אולם הוא אסור כאשר מבצעים פעולות מסויימות. כמו

נהיגה בשיכרות. מופיעה סעיף 63 לפקודת התעבורה. בשנת 2005 ועד שנה זו שיכרות היתה נקבעת אם שוטר או אדם חיצוני אחר היה מתרשם מכך באופן חיצוני שאתם שיכורים. הלכה למעשה החוק תוקן ב-2005 ונקבע כי שיכור הוא מי שנושא בדמו 240 מק"ג של כוהל בליטר אויר נשוף. פותח המכשיר הזה שנקרא ינשוף. **בפס"ד עוזרי מלכה**: מלכה עוזרי בת 24 יצאה לבלות בירושליים כשהיא יצאה בשעה 04:00 שוטר אמר לה לעצור בצד. בבדיקת ינשוף שנערכה לה: 345 מק"ג, כתב אישום מוגש לביה"מ תעבורה בירושליים: השופט טננבוים, הסניגור במשפט העלה טענות רבות מבוססות כנגד כבילות הינשוף. כלומר הוכיח כי לא ניתן לסמוך עליו. ביה"מ קיבל את כל הטענות הללו וקבע כי הינשוף הוא לא מכשיר אמין. אולם אין בסמכותו לבטל את הינשוף. אולם הוא קובע כמות חדשה שזה 400 מק"ג. ואכן הוגש ערעור. בבית המשפט המחוזי קבע שכל קביעותיו של בית המשפט שלום הינן נכונות. וחזקה כי ביצע עבודתו במהימנות ובמקצועיות. אולם, הכמות של ה-400 מק"ג היא גבוהה מדי ולכן הוריד זאת ל-290. לא הוגש ערעור לעליון. בגלל המצב הזה המפכ"ל נתן הנחייה למשטרת ישראל להתחיל את האכיפה של נהיגה בשיכרות רק מ-290. תאריך נוסף רלוונטי זה 29/11/2010: ביום זה נקבע חוק חדש כלפי נהגים צעירים עד גיל 24 וכן נהגים מקצועיים: כלומר שהנהיגה היא המקצוע שלהם: נהג מונית. משאית. אוטובוס: כלפיהם נקבע ששכרות עבורת היא 50 מק"ג. בהנחה ונהגתם כשאתם שיכורים איזה עונש ביה"מ מוסמך להטיל עליכם? מי שנמצא נהוג בשיכרות ביה"מ מוסמך להטיל עליו מאסר או קנס. המילה **אן** שווה ל – בנוסף. ביה"מ מוסמך להטיל גם קנס ומאסר או כל דבר בנפרד. אולם כשמדובר בעבירה ראשונה – לא נכנסים לכלא. יטיל עליכם קנס בלבד. מעבר לכך ביה"מ מוסך לפסול אתכם מלהחזיק או מלקבל רשיון לתקופה שלא תפחת מינימום שנתיים ימים. אין שיקול דעת. אולם מה עושים עו"ד – מורידים או משנים את הסעיף ופסילה של יום...

2. **סמים אחרים:** קנאביס, הרואין וכו'. פקודת הסמים המסוכנים עושה הבחנה בין 4 סוגים שונים של שימושים:

א. שימוש ואחזקה לצריכה עצמית: נקבעת לכמות. ברור שככל שהסם מוגדר כקשה יותר הכמות תהיה נמוכה יותר. כשמדובר בקנאביס: עד 15 גרם. כשמדובר בהרואין הכמות היא 0.3 גרם. מי שהשתמש לצריכה עצמית עונשו עד 3 שנות מאסר.

ב. שימוש או אחזקה שלא לצריכה עצמית: גם זה נקבע ע"פ הכמות. העונש: 9 עד 20 שנה.

ג. סחר/ אספקה/ גידול: שלושתם זה עשרים שנות מאסר. אין משמעות לכמות. ראשית מה לגבי בין ההבדל לסוחר לבין לא לצריכה עצמית: (1) – ראשית מדובר בשיקול דעת מאוד חב שנע בין 20 ל-50. במילים אחרות בעוד עבור המחזיק עונשו יכול ללכת לכיוון ה-0. אצל הסוחר הוא יכול להתקרב ל-20. (2) – מי שית המשפט מכריז עליו כסוחר סמים סעיף 36 לפקודה: מאפשר לבית המשפט לחלט (לקחת) את כל כספו ורכושו של סוחר הסמים. של בת זוגו. של ילדיו הקטינים ושל כל אחד אחר אשר כסף או רכוש העבר לו ללא תמורה בתקופה של 8 שנים שקדמו להגשת כתב האישום. אחד שמתפרנס מסחר בסמים – חייב להלבין כסף. הוא קונה רכוש בכסף והכל רשום על שם אחרים... לכן לוקחים כל מה

שהועבר על קרוביו. האם יש משמעות לזה שאני נמצא בבית חבריי משתמשים בסמים – אני לא. פורצת משטרה. האם היא יכולה להרשיע אותי? (פס"ד רובבשי) : קבע שאדם שנמצא בבית שבו משתמשים בסמים החזקה היא שהוא הסכים לכך. אי לכך ניתן גם אותו להרשיע ואין נפקא מינה אם השתמש בפועל או לא השתמש בפועל. שאלה נוספת האם יש הבדל בין הסוחר בסמים קלים ובין הסוחר בסמים הקשים? (פס"ד טולדנו) סחר בסמים הוא אותו סחר גם אם הסמים לא נחשבים "לקשים" מה שמשנה שהאדם תמורת בצע כסף היה מוכן להשחית שם של אחרים.

ד. הדחת קטין לסמים: הכי חמורה שקיימת בספר – עד 25 שנות מאסר. זה אומר שהגעת לביה"ס ומכרתי לקטינים סמים.

עבריינות וסטיות מין

כבר עם הילדות שלנו אנחנו מוצאים הבדלים בין בנים לבנות גם בפן ביולוגי וגם בפן סביבתי. ההבדלים בעיקרם סביבתיים. כשאנחנו הולכים למסיבת הברית ו/או הבריתה – צבע הבגדים שנקנה הוא בהתאם למין של הילד. כב רמהלידה אנחנו משדרים לילד אם הוא בן או בת וכך אנו מצפים ממנו להתנהג. את ההבדלים אנחנו כבר רואים מגיל הגן, ילדות בנות 3/4 תנו להם בובה – כאילו הן נולדו עם זה: כמו אמא קטנה. נותנים לה את אותה בובה- עוקרים לה את הראש. כשאנחנו מדברים על סטייה מינית השם הכולל של כלל הסטיו זה פרפיליה.

הפרפיל הוא הסוטה: אולם ע"מ שיוגדר כסוטה. הסטייה צריכה להיות ההתנהגות המועדפת עליו ולא כזו שנובעת מחוסר ברירה. הומוסקסואליות בכלא: נפוצים וזה לא בהכרח מצב קלאסי כי אין שם בנות. דוגמא נוספת: זאופיליה (אוהב לקיים יחסי מין עם בעלי חיים). כל הפרפיליות השונות נמצאות בספר שנקרא: dsm. הפרפיליה יש לזכור שבדומה לכל התנהגות אנושית אחרת היא יחסית לזמן, היא יחסית לתרבות למשל: אולי גילוי עריות אסורה בכל חברה כל חברה מגדירה שונה מה זה גילוי עריות. למשל בישראל: אם אנחנו מקיימים יחסי מין עם דודים או דני דודים: יש איסור למשל 7 דורות.

דוגמה נוספת: בחור בן 40 שמקיים יחסי מין בארץ נחשב פדופיל. בתרבויות אחרות: זה נחשב למקובל. למעה מ 99 מהפרפילים הם גברים. למה מרביתם גברים ולא נשים? תלוי מאיזו תאוריה אתה יוצא: יש המון תאוריות שמנסות להסביר את השאלה הזו: מבאופן גס ניקח את שתי הקיצוניות.

תיאוריה האבולוציונית: הגישה הזו טוענת שהגישה בין גברים ונשים מתבטאים בגלל הסיבה שגבר יכול לעשות הרבה יותר צאצאים מאשר אישה היתרון של הזכר. נקבה בטבע בגלל שהיא יכולה להביא צאצא אחד כל תקופה מסויימת. היא הופכת להיות הרבה יותר שקולה. היתרון של הזכר- שהא יכול להביא המון צאצאים, לעומת זאת לעולם לא יוכל לדעת מי מהם שלו. בגלל שזכר הוא הרבה יותר קל דעת אבולוציונית "לא משנה בת כמה היא"... ככל שהיא יותר צעירה היא יותר אטרקטיבית.

גישה חברתית נוספת: טוענת שכל האבולוציה זה שטויות. היא היתה נכונה לפעם. היום יש שיויון חברתי וגם היום נשים צדות גברים. אולם אותן גישות חברתיות סוברות שהחברה מלמדת אותנו מרגע היוולדנו שגברים הם יותר חזקים והם צריכים להיות דומיננטיים, ולכלכל את הבית. מה הקשר לסטיות מין? אם לא ילך לו בדרך הנורמה: יותר קל לאנוס!

הפרעות בתפקוד המיני: לא תמיד, אך פעמים רבות יש קשר בין ההפרעה בתפקוד המיני לבין הסטייה המינית. מי שנחשב אורים ותומים הם מאסטרס וג'ונס. הם טוענים שיש למעשה 4 שלבים ביחסי המין כאשר בחלקם יכולה להתפתח בעיה.

1. גירוי: מתבטא אצל גברים בזיקפה ואצל נשים ברטיבות. יש לציין שלא צריך מגע פיזי בשביל המצב הזה – לעיתים די בפסיכולוגיה או צפייה בפורנו. הבעיה אצל גברים ונשים

- יכולה להיות היעדר זיקפה או היעדר סיכה אצל נשים. לעיצים חריגות הבעיה היא אורגנית. לרוב מדובר במשהו שהוא פסיכולוגי.
2. רמה קבועה: חיפוש אחר מין באינטרנט הוא החיפוש הכי נצפה באינטרנט. היא מתבטאת ביכולת לשמר זיקפה והיכולת של נשים לשמר סיכה. הרבה פעמים אצל גברים הבעיה נובעת מחרדה.
3. אורגזמה:
4. הרגעות:

סטיות מין:

סאדיזם / מזוכיזם: המכנה המשותף לשתי הסטיות הללו הוא: כאב. ההבדל הוא שבעוד הסאדיסט אוהב להיות זה שמכאיב המזוכיסט אוהב להיות זה שמכאיבים לו. ההבדל בין הפרפיל ללא פרפיל הוא שבעוד הנורמלי יכול להנות גם ממין רגיל וגם ממי סוטה. הפרפיל לא יכול להנות ממין רגיל.

מה קורה כאשר אדם נפצע וזקוק לטיפול רפואי. גם בגרמניה גם באנגליה וכו' הסכמת הקורבן שיכאיבו לו. פה בישראל הסכמת הקורבן לעניין הזה אינה מהווה פטור מאחריות פלילי. בקשת הקורבן להכאיב לו – לא מאפשרת לך להכאיב לו מבלי לתת

ויורזיס: מציצנות. היכולת להגיע לעוררות מינית ו/או סיפוק מיני באמצעות הצצה לאחר. האנשים האלו לא רוצים יחסי מין, מבין כל הפרפיליות מדובר בפרפילייה שהיא הכי שכיחה. הם יודעים בדיוק איפה הקורבנות גרים. יודעים להגיע.... מציצים שהיא מתלבשת ו/או מתקלחת. אם אין אף אחד בנמצא אז הוא מאונן תוך כדי. אם יש מישהו בנמצא הם יברחו. אבל לא לגמרי... כדי שהוא לא יאבד את זה. הוא ישאר בקירבת מקום – יאונן בכדי לשמר את העוררות המינית שלו בעיקבות ההצצות.

אקסהביציוניסטים: חשיפה. היכולת להגיע לעוררות מינית ו/או גירוי מיני באמצעות חשיפת איבר המין בפני אחר. מה שעושה להם את זה – הבהלה שהם גורמים לאחר. כשהוא נבהל הם בורחים לאונן. האינסטיקט של הבהלה של הקורבן היא מה שגורמת ו לגירוי מיני.

אורופילייה: היכולת להגיע לעוררות מינית באמצעות מגע או ריח של שתן.

קורופיליה: היכולת להתעורר מינית ע"י הרחה או נגיעה באמצעות מגע או ריח שלל צואה.

נקרופיליה: היכולת להגיע באמצעות מגע עם גופות. נחשבת הפרעה נדירה. השאלה הנשאלת האם היא נדירה בגלל שאין מי שיתלונן? נוהגים לעבוד במקום שיש בו גופות.

פטישיזם: היכולת להגיע לסיפוק מיני או עוררות באמצעות של בן המין האחר... החפצים היותר נפוצים: נעל עקב, בירייה. חזייה ותחתונים.

טרולזיס: היכולת לגיע לעוררות מינית או סיפוק מיני באמצעות העובדה שאחר צופה בך.

טרונטופילה: היכולת להגיע לעוררות מינית באמצעות מגע עם זקנים

טרנסוסטיזם: היכולת להגיע לסיפוק מיני: באמצעות לבישת הבגדים של המין השני.

טראנססקסואליות: אלה אנשים שמרגישים שהגוף שלהם לא שייך להם, הם נולדו בטעות כגבר או אישה ויעשו הכל לשנות את המין שלהם.

התחככות: היכולת להגיע לסיפוק מיני או עוררות באמצעות התחככות עם אחר. מדובר באנשים שלרוב יעדיפו מקומות הומי אדם כמו מועדונים, אוטובוס או תור. סטייה שממש קשה לפיצוח,

נימפומניות / דון ג'ואן: תסמונת גם לגבר או לאשה, למעשה מדובר באנשים שכל הזמן רודפים אחרי משהו. או אחרי ריגושים או אחרי מין או אחרי אהבה. הם באובססיה אחר קיום יחסי מין.

כאשר לרוב הם כלל לא נהנים מזה. ההבדל בין שני התיסמונות הללו זה האספקט חברתי. כלפי גבר : זיין ולאישה השפיטה תהיה שלילית.

יש לציין כי כלל סטיות המין יכולות לעבור עידון חברתי למשל : אם אנחנו מדברים על סאדיזם, אם אתה חותך את הבחורה עד זוב דם, זה לא נורמלי. יש דוגמאות מעודנות לסאדיזם : אזיקים, ויורזים משל : פיפ שואו.

נדבר בהרחבה של 3 סטיות מין:

1. פדופילייה : כאמור , מדובר במשיכה לילדים, מדובר בסטייה הכי פוגעת חברתית כי יש ילד קטן בתמונה. ע"פ ה די אס אם (ספר מאבחן מחלות נפש) כדי להיות פדופיל צריך לעמוד ב 3 קריטריונים מצטברים : ראשית – פנטזיות חוזרות ונשנות לפחות 3 חודשים כלפי ילדים עד גיל 13.
2. אותן פנטזיות פוגעות בכל התחומים של האדם, החברתי המשפחתי והתעסוקתי. כל היום רק חושב על זה.
3. גיל הפוגע צריך להיות לפחות 16 וגדול מהנפגע בלפחות 5 שנים.

יש לציין כי הפדופיל יכול להמשך גם לבנים וגם לבנות לעיתים הוא אקסלוסיב ולעיתים לא. אקסלוסיב משמעותו שהו נמשך רק לילדים. לא אקסלוסיב הוא נמשך גם למבוגרים וגם לילדים. עיתים הדחף של הפדופיל יכול להיות חזק ולעיתים חלש. על כ מבחינה טיפולית ברור שכאשר מדובר בפדופיל אקסלוסיב עם דחף חזק, סיכוי טיפול בו הוא הרבה יותר נמוך מאשר פדופיל לא אקסלוסיב עם דחף חלש.

השאלה היא : מה פדופיל מוצא בילד קטן? מה סקסי בילד בן 4? ויש לכך מספר תשובות.

1. עצירה התפתחותית : הפדופיל "תקוע" מבחינה רגשית.איפה שהוא בילדות, נכון שכרונולוגית הוא התפתח, אבל מבחינה רגשית הוא ילד והוא לא יכול למצוא קשר עם אדם מבוגר. וזו הסיבה היא שסירוס לא יעבור.
2. חוויה כושל עם אישה : פחות 50% מהגברים חוו פעם אחת כישלון עם אישה. העובדה שאתה נכשלת עוררה חרדה.
3. טראומה מינית : פעמים רבות הפדופיל צמו היה קורבן לתקיפה מינית וואז אתה מזדהה עם התוקף. היקש – ילד מכה הופך להיות אבא מכה.
4. הדחקת דחפים : ישנן חברות או תרבויות שלא נותנות מקום לדחף מיני. אלא אם כן מדובר בחתונה. אבל מה הבעיה שהדחף קיים? אז הוא פשוט מתבטא בדרך כזו – כלפי ילדים.

אונס : זו הפרעה יחידה שאינה מוגדת כסטייה : התנהגות נורמלית במובן . לאונס ישנן 4 הגדרות :

הקיצוניות : **הצרה ביותר** : על פי הגדרה זו אונס ייחשב לאונס רק כאשר האישה יש שתי אופציות בחירה. להרצח או להיאנס. אם היא לא היתה צריכה להרצח בשביל זה אז זה לא אונס כי כנראה היא רצתה את זה. יש חברות שככה הם מאמינים.

הרחבה ביותר : זאת ההגדרה שגם כן לא מקובלת אלא על קומץ קטן של פמיניסטיים לסביות שעל פיה כ מגע מיני בין גבר לאישה גם בהסכמה זה אנס כי הוא משקף את התפיסה הפטריאכלית שבה הגבר שולט באישה.

צרה מתונה : זאת הגדרה שמקובלת על ממרבית החברה האמריקאית ועל מיעוט מהחברה הישראלית. כומר מרביתנו לא נקבל את הגישה הזו. על פי הגישה הזו מקומה של האישה הוא

בבית והיא צריכה גבר חזק שישמור עליה. ולכן אם אישה עולה על טרמפים או מתלבשת פרובוקטיבי או עולה לגברים זרים הביתה: אז כנראה שהיא יש לה אשם תורם.

רחבה מתונה: זו ההגדרה שמקובלת על מרבית החברה בישראל ומיעוט החברה האמריקאית. על פי הגישה הזו לאישה יש זכות על גופה. ולכן אישה יכולה לעלות עם מי שבא לה ולהתמזמז עם גבר ואם בנקודת זמן מסיימת היא אומרת לא והגבר ממשיך אז זה אונס.

כאמור אין שום קשר בין אונס לבין מין. יחד עם זאת למרות שהאונס הוא מעשה תוקפני הוא יכול להיות גם מיני וזא מ 3 סיבות שונות.

ראשיתי אצל חלק מהגברים משהו מדליק או מושך באונס.:

2: האונס מהווה מעשה תכליתי להשגת מין. אם היא היתה אומרת כן – הוא לא היה אונס אותה

האונס מהווה מעשה אסור שיש עליו 20 שנות מאסר. כלומר זו הרפתקה-אתה רוצה את זה כי זה אסור. כלומר שהאונס הוא תמיד מעשה תוקפני אבל המניע שלו יכול להיות גם מיני.

האונס נמדד ב 3 משקפות שונות:

א. **ציבור:** במחקר שנערך באלבמה סיטי – העבירו בפני נשים שבעה תסריטים שונים כאשר כל התסריטים נראים בהם גברים שמקיימים יחסי מין ללא הסכמת הנשים. במילים אחרות בכל התסריטים היה אונס. מסתבר שרק 45% מהנשים הגדירו את המצב כאונס הקריטריון העיקרי בבחירת הנשים את ההגדרה אונס או לא הוא מידת ההיכרות בין הפוגע לקורבן. ובמיוחד אם קויימו יחסי מין קודדס לכן בהסכמה. במילים אחרות אם גבר הכיר קודם את האישה וקיים איתה עוד יחסים בהסכמה הסבירות שהמעשה יוגדר כאונס היא הרבה יותר נמוה מאשר הוא לא הכיר אותה קודם לכן. אם אישה קיימה פעם אחת יחסי מין עם גבר בהסכמה היא לא יכולה לסרב לו יותר.

ב. **מערכת אכיפת החוק:** אם נסתכל על החוק, יש רק הגדרה אחת לאונס: אולם מערכת אכיפת החוק יש שני סוגים שונים של אונס. יש אונס פשוט: האונס הפשוט מחייב הכרות קודמת בין השניים, המעשה לא לווה באלימות, וזה היה רק הוא והיא. ואילו האונס החמור: זה כאשר אין הכרות קודמת בין השניים, לעיתים יש יותר מאדם אחד בתמונה והמעשה לווה באלימות. אם מדובר באונס פשוט, ברוב המקרים נשים בכלל לא יתלוננו במשטרה. גם הן הולכות להתלונן ולרוב המשטרה כל לא תחקור את המקרה. וגם אן היא תחקור לא בהכרח תגיש כתב אישום. גם אם יוגש כתב אישום וא זוכה. ואם יורשע נדיר וכמעט בלתי אפשרי שיושת עליו מאסר בפועל. לעומת זאת כשמדובר באונס חמור ב 100 % מהמקרים נשים יגישו תלונה במשטרה. במקרה הזה המשטרה תעשה הכל כדי לתפוס את העבריין ולהעמיד אותו לדין. ואם ימצא אשם סביר חהניח שיושתו עליו שנות מאסר רבות.

יוצא שמערכת אכיפת החוק סובלת מפיצול אישיות כי הלא בחוק יש רק אונס אחד ואילו מערכת אכיפת החוק מתייחסת לשני סוגים שונים של עונש.

ג. **קורבנות:** במחקר שנעשה ע 529 סטודנטיות למדעי החברה, נשאלו כמה מהן אולצו אי פעם לקיים יחסי מין בניגוד להסכמתן. התשובה של 16% מהן השיבו בחיוב על השאלה הזו: משמע 16 אחוזים נאנסו. לאחר מכן הן נשאלו שאלה אחרת: כמה מהן נאנסו בפועל? נקטו בשם אונס ולא במין בהסכמה: התשובה היתה רק 2% מהן. רק אחת מתוך 7 נשים שעוברת אונס מגדירה את זה אונס.

לגבי אונס בישראל – הוא עבר מספר שינויים.

1. בחקיקה- תחלה האונס היה מוגדר כעבירה נגד המוסר. שווי ערך להימורס. היום זה מוגדר כעבירת מין עם כל ההשלכות שבדבר.

2. אופי אי ההסכמה : בעבר אונס היה מוגדר בניגוד לרצונה של האישה כלומר : היא היתה צריכה להתנגד. היום זה השתנה, בניגוד להסכמתה כלומר די בכך שהי אומרת את המילה לא. ואם ישנה מחלוקת בין ההתנהגות שלה לבין המילים שלה : המילים שלה גוברות.

שאלה שהיא מעניינת בהקשר הזה : שכהבחורה לא אומרת : לא ולא אומרת כן. פס"ד בארי בקיבוץ "שומרת" בת 14.5 במשך שנה וחצי עברה פגיעה מינית מתמשכת עם מספר רב של נערים. המקרה נדון במחוזי חיפה, כתב אישום הוגש במחוזי נגד 8. כל ה 8 זוכו. כי היא לא אמרה לו. המדינה הגישה ערעור לבית המשפט העליון. מי שהיה השופט חשין : התחיל את הפסק הדין של דן אלמגור, כשאת אומרת לא למה את מתכוונת : והוא עונה שאת אומרת לא זה לא. וכשאת אומרת כן זה כן. וכשאת שותקת אז החזקה היא שזה לא. במקרה זה נטל ההוכחה מתהפך ועל נאשם להוכיח שהיא רצתה. אם הוא לא יוכיח זה אונס. בסופו של יום 4 מתוך השמונה הורשעו. על העונש החמור ביותר על א' – הוא שנה וחצי מאסר בפועל.

3. בעל ואישה : אם אישה נשואה (בעבר) היתה ניגשת למשטרה ומלוננת כי בעלה אנס אותה אז לא היו מגישים כתב אישום. היום גבר יכול לאנוס את אשתו וזו עבירה לכל דבר או עניין .

סוגי אנסים :

הספרות הקרימינולוגית דנה ב 3 סוגי אנסים :

1. האנס הכועס : 40% מהאנסים. אלו אנסים שמשתמשים בכוח ואלימות גם לאחר שהא הכניע את הקורבן.
2. האנס הכוחני 55% מהמקרים : זה אנס שמשמש בכוח רק לצורך הכנעת אישה. ברגע שהוא הכניע את האישה הוא כבר לא משתמש בכוח, לכן ב 95% מהמקרים יש כאן אלמנט של כוח.
3. האנס המיני : רק 5% מהמקרים, אלו היחידים שאונסים רק כדי להשיג מין.

גילוי עריות : זו פגיעה מינית בתוך המשפחה, אולם כל חברה מגדירה באופן שונה גילוי עריות. כך למשל : בישראל קיום יחסי מין עם בני דודים אינם נחשבים גילוי עריות. גילוי עריות נחשבת באחת הפגיעות הכי חמורות, כי מדובר במשפחה. הלוא המשפחה זה הבסיס החברתי המרכזי שלנו והמוגן. מכיוון שאנחנו עדים פעמים רבות לכבישת עדות המתוננת כלומר שהמתלוננת חושפת את המקרה שנים לאחר הפגיעה. אז המחוקק בישראל קובע התיישנות מאוד מאוחרת כלפי התנהגות זו. כך כאשר מי שפגע בדך הוא בעל קשר תלתי לגבייך למשל אבא או אמא, ההתיישנות היא 20 שנה מהרגע שמלאו לך 18 שנים. כלומר עד גיל 38 להגיש תלונה. גילוי עריות כוללים יחסי מין בין הורים וילדיהם, סבים ונכדיהם, ואחים, ולאחרונה זה הורחב גם למקרה של הורים מאמצים. כלומר למרות שאין קרבת דם : כשמדובר בהורים מאמצים ויש גילוי עריות הפגיעה היא פי 5 מאחר ויש להם יותר נכונות פגוע כי הם יפגעו בהם מאחר ואין קשר דם.

מה הם מאפייני קורבנות גילוי עריות?

1. חסך ריגשי : בדרך כלל הקורבנות יסבלו מחסך באהבה,
2. העדפת הבת על ידי אביה : זה נשמע מעוות אבל לבת שניפגעת, בדרך כלל עי אביה יש לה גם רווח מישני מהפגיעה. היא לא מבינה שזה משהו לא בסדר – אבל היא הילדה מבין יתר אחיה, לה אבא נחותן יותר יחס. היא לא מבינה. בעוד שנים- היא תבין.
3. אמביוולנטיות ריגשית – כפועל יוצא מסעיף 2 : מצד אחד הילדה אוהבת את מה שקורא לה – ומצד שני היא שונאת את זה.

4. חילופי תפקידים : מדובר בסיטואצייה שבה האם מפסיקה לתפקד. למשל : שכשהיא מתה או מחלה פיזית או נפשית. מתמכרת לסמים. במקרה הזה מי שלוקח את תפקיד האם החדש זו הילדה הגדולה. אותה ילדה קמה בבוקר מכינה אוכל. משלמת חשבונות. שהאב מתחיל להתבלבל והוא רואה בה כמו אשתו. זאת
5. עיוות גופני : כדי שהאב יפסיק להמשך לילדה או יפסיק לגעת בה, היא משנה את הגוף שלה. ואז יש השמנת יתר מצד אחד, ומצד שני אנורקסייה.

בשנת 1993 משרד החינוך בישראל הוציא חוזר מנכל שמופץ מורים שבהם ישנם קריטריונים עליהם מצביעים לכאורה על פגיעה מינית בבית. זה אומר שכל נקודה מצביעה על פגיעה מינית אך ככל שיש יותר קריטריונים כך זה עשוי להצביע על פגיעה מינית בבית.

- א. **שינוי פתאומי בהתנהגות.** ילד שמח ופתאום הוא משנה התנהגות לעצבות, או כועס ומרביץ.
- ב. **חלום בהקיץ :** משמש כר לבריחה ממציאות חיים קשר . ילד שעובר פגיעה מינית בבית כלל הזמן מוצף מחשבתית וזה לא נוח לחיות עם חוסר תפקוד, אז הוא בורח לחלום בהקיץ. ברוב המקרים הם מפתחים פיצול אישיות כי החלום בהקיץ או הדמות משם הופכת ומשלטת על חייהם. אולם הבנות חולמות על אביר על סוס לבן – שיציל אותה.
- ג. **ידע לא תואם את הגיל :** כשיש ידע במין שלא תואם את הגיל זה עלול להדליק נורה אדומה. ילד בגיל 4, שמפשיט ילדות בגן ונוגע להן באיבר המין

ד. הפרעות אכילה

ה. בריחה מביה"ס

ו. עבריינות.

איך מטפלים בעברייני מין

כשאנחנו מדברים על טיפול בעברייני מין ישנם שני סוגים מוכרים :

1. **ביולוגי :**
- א. סירוס כירוכגי : כורתים לו חלקים במוח שמזוהים עם התנהגות מינית. או בצורה יותר מתונה חותכים להם את צינורית הזרע ואז אין דחף מיני. הבעיה שאם עושים לא ניתן להחזיר את הגלגל לאחור.
- ב. סירוס כימי : מדובר בתרופות שמורידות את היצר המיני.
2. הטיפול היותר נפוץ כיום : הטיפול ההתנהגותי. אנו מלמדים את אדם שיטות לשלוט בהתנהגות שלו או אפילו לשנות אותן. איך עושים זאת? למשל : באמצעות סלידה.
- א. פלטיסמוגרף : זהו מכשיר שגלאי אמת. של עוררות מינית. אם יש לך עוררות מינית המכשיר ידווח. את המכשיר מחברים לאיבר המין ומראים לאדם תמונות. תחילה מראים לו תמונות ניטרליות. לאחר מכן מראים לו תמונות של מין קונבנציונלי. ואז מראים לו תמונות של הפרפילייה שלו. אם יגיב בעוררות מינית הקטנה ביותר, הוא יקבל מכת חשמל. איך משנים את הדפוס ? אנחנו מראים לאדם תמונות של הפרפילייה שלו ונבקש ממנו לאונן מולם. כשהוא יגיע לנקודת האל חזור כלומר שהפליטת זרע היא בלתי נמנעת – אנחנו משנים לו את התמונות למין רגיל ואז הוא מגיע לאורגזמה תוך כדי המין הרגיל משנים לך תמונות למין קונבנציונלי .
- ב. הצפה : אנחנו מכריחים את האדם לאונן מול מין קונבנציונלי ולהגיע לאורגזמה. לאחר מכן – אנחנו מחזירים תמונות למין פרפילי ומבקשים ממנו לאונן פעם נוספת. מה הבעיה עם הטיפול ההתנהגותי : הבעיה הוא שהוא נעשה בתנאי מעבדה. המבחן האמיתי הוא מבחן המציאותי בשטח. לא בפיקוח....

מאמר אנשי הכישלון : מאמר של שרון טוייס.

הזנות באזור התחנה : מדברים על היררכיה של זנות : מי ששולט על הקומה העליונה – הטרנסיות. מהו טרנס? זה גבר שעבר ניתוחים לשינוי מינו לאישה. הניתוחים הללו כוללים סיליקון בכל מקום אפשרי, ניתוח מיתרי הקול, השחזת לסת, זאת לצד מתן הורמונים נשיים פרוגסטורון אסטרוגן, יחד עם זאת לא מדובר בטרנסיות אמיתיות לחלוטין שכן את איבר מינם הן משאירות. וזאת משתי סיבות: אם הן יורידו אותו הן לא יחוו אורגזמות לעולם. 80-90 אחוז מהעבודה שלהם זה עם גברים. ולכן הן משאירות את זה.

מתחתן יש את ההומואים – שהם מתחלקים לשתי קבוצות משנה :

1. הומו סקסואליים הנשיים – שהם במגמה להיות טראנסיות, הן עדיין לא טראנסיות כי אין להן כסף, גילן הוא מאוד צעיר.
2. הומויים גבריים – אלו הומויים שלא רוצים לשנות את מינם, טוב להם בגבריותם. ב

בתחתית – עוסקות בזנות. מדובר בנשים שמוכרות את גופן.

מה הם ההבדלים שמבדילים בין הטרנסיות לאישה?

1. בפן הביולוגי : לא משנה כמה ניתוחים טראנסית תעבור – כפות ידיים ורגליים גדולות במיוחד.
2. התנהגותי – הטרנסיות הרבה יותר מוחצנות ומדברות מלוכלך, הרבה יותר עסוקות בפן הפיזי שלהן.
3. סמים : הנשים לוקחות סמים מרדימים – כאשר הסם מובהק הוא הרואין. אשר מפיל אותן, גורם לה בחוסר תיאבון. לעומת זאת הטרנס משתמשים בסמים מעוררים והעיקרי בהן של קוקאין. נותן תחושה של ביטחון עצמי גבוה. מה שבדיוק הן צריכות.
4. יופי : ההרואין גומר על הפנים של הזונות. שנית אצל הגבר אחוז השומן יותר נמוך, ועם ההרואין וההתעסקות ביופי הם נראים הרבה יותר טובץ
5. קבוצות : טראנסיות לעולם לא לבד. תמיד בקבוצות, הלהקה לעולם לא נפרדת אחת מהשניה. הן יודעות שגם אם הן שונאות אחת את השניה הן עדיין מגינות אחת על השנייה. גם בתחנה יש כללי ההתנהגות – כמו – נגעת ושילמת.

זונה – תמיד לבד.

6. סרסור – הוא הדמות הכי חלשה בתחנה. זה אחד שחי על חשבון הזונה. הוא כביכול שומר עליה. לטרנסיות אין סרסור, היא מספיק חזקה כדי לדעת לשמור על עצמה.
7. מחיר : הכל נמכר!! המחיר המנימלי שטרנסית דורשת זה 100 שח לרבע שעה. לזונה אין רף כזה.
8. אמצעי מניעה : טראנסיות מפחדות על עצמן – אפילו מין אוראלי, הן לא מוכנות הטרנסיות לעשות ללא קונדום. הזונות לעומתן – לא מעניין אותן.
9. גיל : הטרנסיות הן לרוב צעירות מרביתן בשנות ה 20, המבוגרת שיותר בתחנה היא בת 45. לעומת זאת הנשים הזונות הרגילות הן הרבה יותר מבוגרות. גילן 40, 50, 60.
10. הסכם גינטלמני – תמיד תהיה את הטרנסית החדשה, האטרקטיבית והצעירה יותר. כדי ליצור שיויון בהכנסות, אז ההסכם ביניהן שמי שמגיעה ל 1000 שח בחודש, שתלך הביתה. אצל הזונות אין הסכם כזה.
11. מגורים : למרות שהטרנסיות יכולות לגור איפה שהן רוצות – הן גרות תמיד ליד התחנה. העוסקות בזנות הנשים – גרות בדרך כלל ברחוב. אם רואים מישהי עם שקיות ותיקים – זה כל כבודת חייה.

המלצה : במאמר – נותנים גם המלצה ארגונית. צמצום נזקים. מונח סוציולוגי.

ממילא הן משתמשות בסמים ועושות זנות- בואו לפחות נמנע פגיעה. בואו נקצה לזונות חדרים. כני"ל לגבי מחלות מין : למה לא לחלק להן קונדומים.

על הקלון – מאמר: ברייטוויט.

ברייטוויט מדבר על האלמנט הבלתי פורמלי של הענישה, ובעיקר על ביוש (שיימינג). מסתבר שחברות שמשתמשות בביוש אצלן שיעורי הפשיעה נמוכים. לעומת זאת חברות שמשתמשות בעיקר בענישה פורמלית, אצלן לרוב שיעורי הפשיעה גבוהים. מסתבר שאותן חברות עם שיעורי פשיעה נמוכים הם חברות שאנשים כן דוחפים את אפם לעניינם של אחרים. מרביתנו יותר נרתעים מהעובדה שיקירונו ידעו שביצענו עבירה מאשר הענש שנקבל עליה. יחד עם זאת גם לביוש יש גבול ואף הוא יכול להיות הרסני וזאת כאשר הוא לא ישלב את האדם מחדש בחברה. כלומר אם הביוש יגרום לסטיגמה אז הוא יהיה גרוע לפחות כמו ענישה. איך פועל הקלון – בילדותנו כאשר אנחנו ביצענו מעשה שלילי קיבלנו עונש, עהונש הזה גרם לנו לחרדה בכל פעם שרצינו להתנהג באותו אופן, המשך החרדה תתקיים גם כאשר אמא דלו תגיד לו מילים בי ענישה, אז אוטומאטית ירגיש חרדה ללא המעשה, וכך מתפתח לנו המצפון. מרביתנו עונש מצד המצפון הוא הרבה יותר מרתיע מענישה פורמלית. אם זאת יש אנשים שלעיתים המצפון בוגד בהם. והם זקוקים לקורס ריענון: בדמות של ביוש.

יש אנשים שהם מעבר לביוש, כלומר: הביוש לא פיקטיבי לביוש: למשל הפסיכופטים יכולים לעמוד בביוש- זה לא מזיז להם, כלפיהם אין מנוס אלא להשתמש בענישה פורמית. מצד שני, יש אנשים שהמצפון שלהם הוא כל כך מפותח והביוש אצלם הוא כל כך גדול שהם לא צריכים ענישה פורמלית. כשהם מבצעי עבירה הם כל כך מתביישים בהם נוקטים בענישה עצמית שהיא הרבה יותר חמורה ממה שהיה ניתן הם בבית משפט, למשל היפנים – כבר לפני העונש של המאסר, הם לוקחים חרב.

רכילות: אחד הדברים כדי לגרום לביוש זה רכילות. כשאנחנו שותפים לרכילות, או רק אם נהיה במקום ששם מרכלים אנחנו רואים אי אנשי בגלל הרכילות מאבדים את המוניטין שלהם, את השם הטוב שלהם, באותה רכילות אנחנו גם שנים את התנהגות שלנו, אנחנו לומדים את התרבות.

31/12/17

עבריינות נוער: הסיבות שדוחפות את הילדים או הנערים לידי סטייה.

ישנם מספר גורמים כאלה:

1. משפחה: המשפחה זה אולי הגורם מספר אחד להתנהגות סוטה ובעייתית של נער.
א. משפחה ליברלית: בצורה הקיצונית של המילה הכוונה ששם אין גבולות. הכל מותר, ילד מחפש גבולות. ההשלכה של משפחה ליברלית יתר על המידה זה שהילד יברח, לא רק פיזית אלא גם נפשית: סמים / התאבדות.
- ב. משפחה שמרנית: אלו משפחות שהכל אסור ואין חופש ביטוי לילד. כאשר הם שמרניים יתר על המידה, ברגע הראשון שיש לילד הזדמנות – הוא יברח.

משפחה פתולוגית: למעשה הספרות מדברת על מספר משפחות שהן פתולוגיות:

1. **אווירה ביתית לוקה בחסר:** אין אהבה. שהילד לא מרגיש שאוהבים אותו הוא בורח להתנהגות לא נורמטיבית.
2. **בית לא שלם:** מתחלק לשני סוגים שונים:
א. לא שלם: אובייקטיבית לא שלם, לדוגמא: מוות של אחד ההורים, גירושים. תרומת זרע, אין ספק שהאידיאל מבחינה ריגשית זה שלילד יהיה גם אבא וגם אמא, אבל האם בגלל שהתגרשתי זה הופך באמת להיות משפחה פתולוגית?
- ב. **הבית הרוס:** אלה ההורים שנמצאים ביחד אבל עדיך היה שלא היו: הרבה מההורים האלו ששואלים אותם למה אתם יחד? התשובה היא: בגלל הילדים. אולם עדיף ממש שיתגרשו. הקונפליקטים בין ההורים, המתח, הברוגז. הקללות, זה משמש מצע להתנהגות חריגה של ילד.

3. **בית מושחת** – הבית המושחת : גם הוא מתחלק לתתי רמות שונות : הקיצוני שבהם שהוא גם הכי נדיר – זה בית שההורים עושים שימוש לצורך פשיעה וסטייה : אב שהופך את ביתו לזונה, ילד ששומר על הדלת כשאמו זונה בחדר. הרמה השנייה זו הרמה הבינונית והיא גם היותר שכיחה : זה הבית שבו ההורה לא עושה שימוש בילד : נהפוכו הוא רוצה שהילד יהיה נורמטיבי – אולם הוא בעצמו עבריין והילד מחקה אותו.
- א. זה הבית שאף אחד מההורים לא עבריין, אבל ברגעי משבר אחד ההורים פועל בהתנהגות נורמטיבית אולם הילד מקצין זאת. למשל : כשאמא ואבא רבים, אמא יוצאת למרפסת לסיגריה. הילד מקשר בין הרגעות לבי סיגריה אבל הילד לוקח משמעת : הבית שלקוי מבחינת המשמעת : אנו מדברים על 3 עיקריות שעל 2 מהן דיברנו.
- א. ליברלי יתר על המידה
- ב. סמכותני יתר על המידה
- ג. **הבית האמביוולנטי** : דו ערכי. יכולים להיות כמה אופציות : הראשונה : שאמא אומרת כן ואבא אומר לא. חייבים להיות עקביים במשמעת. המון זוגות נמצאים במשבר זוגי, ולא באמת משדרים על אותו גל והם מונעים מאגו. הילדים ממש נפגעים כי בסוף הוא מחליט. וההחלטה היא פוגעת. אופציה אחרת : היא שפעם אחת אומר כן ואז אומר לא. אין עקביות אצל ההורים.
5. **דימוי שלילי** : אלה משפחות שמפתחות דימוי שלילי בילד : אתה 0 . אתה טעות. אתה זבל, חבל שלא מתת.
6. **מגוננות יתר** : קשה לומר שיש משהו פתלוגי : מדובר על הורים שהם מאוד אוהבים , והיא נובעת מתוך אהבה ודאגה ולעיתים התוצאה לא תמיד טובה. לא ניתן להאשים הורים. מדובר על הורים שעטפים את ילדם ולא מאפשרים לו להפגע, ליפול, להתלכך. התוצאה היא שהילד מבחינה התפתחותית – שהילד נולד הוא נמצא בשלב של סימביוזה – זה אומר שהוא ואמא שלו זה אותו גוף : זה סימביוזה. כשהוא נולד הוא עדיין לא מבין שהוא נפרד. הוא עדיין בשלב סימביוטי. בגיל 3 הוא יוע באופן וודאי שהוא אישיות נפרדת מאמו. יש לו רצונות משלו, הוא הולך ונפרד ומתחיל לגלות עולם. כשהאם לא שולחת לגן כי היא פוחדת .
7. משפחות מכות : ההשלכות הנאחת מתוך 2 :
 - א. אקטינג אאוט : הילד הופך להיות מכה בעצמו.
 - ב. הפנמת רגשות : סגירות, פחד ביישנות, מוכה חחשות.

עוני:

שנים רבות חיינו בתפיסה לפיה עוני גורם לעבריינות. כלומר ההנחה היתה שאם אתה עיני אתה תהיה עבריין : מסתבר שתפיסה זו היא לא נכונה : 2 תפישות לעניין : קחו את השכונות הכי עניות במדינת ישראל ושם לפחות 80% לא עבריינים. אורך אם נסתכל על בית הסוהר נראה שמרביתם הם עניים. לכן כן יש קשר בין עוני ובפשע. הפגיעה בילדים, המכות, קיימים בכל רבדי האכלוסייה, אבל אצל עניים היא קיימת יותר. אולי זה התסכול, אולי זה המעמד הסוציאקונומי או ההשכלה הנמוכה וככל הנראה היא זו שדוחפת לכיוון עברייני ולא העוני. כמו כן – העוני הוא לא וחלט. העוני הוא יחסי. הכוונה היא שכולנו בי יוצא מן הכלל עניים אז אף אחד לא חריג לכיתה. הילד הראשון שנכנס עם איזה מותג – שם מתחיל העוני. אם כן אפשר לומר על העוני שאינו גורם לפשע – אלא הוא תורם ומשמש זרז. (2) גם באזורים הכי עשירים ישנם עבריינים.

הגירה:

לגבי הגירה נתייחס ספציפית למדינת ישראל שהיא היחידה בעולם שקלטה מספר עולים יותר גדול ממספר התושבים. כיצד התחיל?

ב1948 קיבלנו מדינה: ישראל. היו כאן יהודים, מרביתם הגיעו ממזרח אירופה, מגרמניה שברחו מהשואה, מפולין, מליטא, לכל אותם שתפסו את כל המשרות המיבוריות והקיבוצים, ואין מחלוקת על זה שהם שלטו. שנתיים אחר כך ב 1950 היו 3 עליות גדולות לארץ: עליית תימן, מעירק וממרוקו. שכאמור הגיעו יותר עולים מאשר התושבים. כל עלייה היתה שונה בפן התרבותי. הכי שונה היו המרוקאים התרבות המרוקאית שהיתה אנטייתזה לתרבות האשכנזים. בגללהשוני התרבותי הזה התחלו לצחוק אחד על השני ולהעליב: המורקאים היו הצחצחים, ומכיוון מי שהנהיג את הערכיות והערכים במדינת ישראל היו האשכנזים: הם הציעו כור היתוך, במילים אחרות שבו נעשה אותם כמונו. הם עם תרבות שונה ומוזרה, נשאכנו אותם. למה זה לא היה טוב? הדבר הזה לא היה טוב כי הוא יצר קונפליקטים בין הילדים לבין הורים. ילד יש לו כשרון מושלם ללמוד שפה וללמוד תרבות, הילד הפך להיות ההורה, כי ההורה לא היה יכול לקרוא מכתבים ולא לשוחח. ואז אצל המרוקאים ששם האב היה שולט וסמכותי, פתאום הפך ללא מובן: הילד חיפש דמויות סמכותיות ברחוב: בשנות ה 60.

בשנת 1984: מבצע משה: העלייה מאתיופייה. ולכן מדינת ישראל נקטה במדיניות שונה: קיבוץ גלויות. שאנחנו לא רוצים שתשתנה נלמד אותך את התרבות שלנו לצד התרבות שלך כדי לא לפגוע בסמכות ההורים. ולכן בבתי ספר יצרו כיתות לאתיופים שלימדו בשפה האמהרית. כי אנחנו לא רוצים.

למה זה לא הצליח? כי התרבות האתיופית שונה מאוד מהתרבות הישראלים: האתיופים צנועים, שומרי חוק, והגיעו לכאן: וראו תרבות חצופה ותרבות של לא שומרי חוק. בנוסף בתרבות האתיופית האישה היא לא עצמאית. המשפחות הם פטריאכליות. כשהגיעו לכאן האתיופיות רצו להיות שוות מעמד לאוכלוסייה הישראלית: והיה די נדיר לדעת איך ומה להתמודד. התופעה היא בעבריינות של בני נוער.

1991: החלה עלייה מאסיבית מחבר העמים: אלו הרבה ארצות: רוסיה אוקראינה, חטבייה, וכו' נקרא להם רוסים: הרוסים הגיעו עם נורמות או תרבות יותר מערבית מהאתיופים. אין מחלוקת שהרוסים הביאו לכאן דברים טובים שלא הגענו.

הם הביא איתם גם: פרוטקשין, סחרו של נשים, זייפנות של מסמכים, תעודות, בנקים,

מרבית האוכלוסייה שהגיע מרוסייה היו רופאים, מנתחים, פסיכולוגים, אולם המדינה סרבה להכיר להם בכל התארים ואמרה אם תרצו שנכיר: תעברו את המבחנים בארץ. אז ברור שהם לא יעברו. הדבר הזה גרם לדיכאון אצל ההורים, אתה מרוכז בעצמך, ומי שנופל בין הכסאות אלו הילדים, ואז לפצות עצמם הם מצאו את האלכוהול. אולם לזכותם של הרוסים יאמר שהם אנשים חרוצים והם עובדים בכל עבודה: ופתאום ראינו מנתחי מוח שעובד במטאטא רחובות, או כאלו שמטפלים בקשישים. עם הזמן הרוסים למדו את השפה, הצליחו להתקדם, וכיום בימים אלו הם מחזיקים במשרות הכי בכירות במשק הישראלי בתחום ההיטק. ובכל זאת נראה פגעי ההגירה עדיין לא הסתיימו. ועדיין רואים את הילדים שלהם בהתנהגות פלילית.

07/01/2018

ישנם שני חוקרים שמנסים ליתן הסבר לעבריינות נוער:

א. פרסונס: מדבר המרד הזכרי – כלומר אפשר להבין שהוא מדבר רק על הבנים. לגישתו של פרסונס, אנחנו גדלים בסביבה נקבית. בדרך כלל מי שיוצא לעבד עד מאוחר זה הגבר והילדים נשארים ע אימם. כשהוא הולך לגן הוא הולך לגננת. כשהוא מגיע לביה"ס היסודי בדרך כלל זה מורה וגם לבילוי בערב מזמינים בנות לשמור. לבת המצב הזה מצוייני כי ידש לה תמיד מודל לחיקוי, לבן זה לא משהו. אם בן נחשף לאלימות, הוא ינסה להאחז בה ולהקציץ אותה. להיות בת זה פויה ואיכסה וזה לא סתם. כי הוא רוצה סביבה גברית. מי שממשיך את הגישה הזו זה אלברט **כהן: אלברט טוען שלהיות טוב

משמעו להיות אישה – כי בתפישה של ילד היא יותר רכה ואימהית, ולהיות רע להיות גבר. כנראה מתוך הסיבה הזו אנו רואים אפרופורציה בין עבריינים בנים לבין עברייניות בנות. העבריינים הבנים מככבים- כשהסיבה לכך היא חוסר דמות גברית.

”עבריינות בני טובים”

המונח הינו לא ברור. האם העובדה שההורים שלי הם לא עבריינים הופך אותי לבני טובים? האם העובדה ששני ההורים שלי הם עשירים זה הופך אותי לבן טובים או שהאם ההורים שלי הם עניים זה לא בני טובים. המונח הזה לא ברור. המונח הומצא בשנות ה 50 תחילה באנגליה. שם אותם נערים כונו תדי בוויס. וכן רוקרס. הכוונה היתה מהנערים ממעמד סוציו אקונומי גבוה שלכאורה לא חסר להם כלום. אולם בכל זאת הם מבצעים עבירות רכוש. סתם... נערים שלא חסר להם מאום גונבים מנת פלאפא. בארץ הכוונה היא לנערים שגרים בצפון ת”א שגם הם בדומה לאנגלים מבצעים עבירות רכוש. התיאוריה שהכי מזוהה עם עבריינות בני טובי זו התיאוריה של ויקטור פרנקל:

ויקטור פרנקל: בחור שניצל מהשואה, כל משפחתו ניספו בשואה, וכשיצא סיפרו הוא קרא לסיפרו: אדם מחפש משמעות. בספר הוא מסביר שכל מי שמת בשואה זה אלו שאיבדו את התקווה.

ללאותה תקווה הוא קורא : פשר. (משמעות). את הפשר שלנו אנו מוצאים בדר”כ בין 2 מקומות. מרביתנו מוצאים אותה בסבל.

1. סבל : אדם שלפתע מקבל סרטן- לפתע מקבל את המשצעות של החיים.
2. אהבה : חלק מאיתנו מוצאים את הפשר באהבה.
3. חיי היום יום : מיעוט האנשים.

אם כך – מה הקשר לעבריינות נוער? כשמדובר באנשים מהמעמד הבינוני יש לנו איזה מטרה, יש איזה מניע לחיים, ונניח שנתת לנו 50 מיליון, הסבירות שנמשיך בשגרת החיים היא כבר לא רלוונטית. זה מה שקורה לבני הטובים – יש הם הכל. הם קמים בבוקר וחייהם נטולי משמעות. יש להם הכל אבל אין להם כלום.

לדעת פרנקל – כשיש לך פשר ואתה מגשים מטרה, אתה חייב ליצור לעצמך מטרה חדשה. כי אז אתה תגיע למצב של קיבעון.

רצח

אלו אחת העבירות הכי קיצוניות שיש.

למעשה אין חברה בעולם שלא אוסרת סוגים מסויימים של רצח. גם חברה שאין בה חוקים בכלל, מתירה במיקרים מסויימים רצח ובמיקרים מסויימים היא אוסרת. כך למשל: מותר לרצוח אנשים שלא שייכים לשבט שלך, אבל אסור לרצוח אנשים ששייכים לשבט שלך.

יש שני סוגים של המתת אדם.

1. המתה לא פלילית : זו המתה נניח מכיוון שגילי לא מאפשר אחריות, למשל מתחת לגיל 12
2. מכיוון שיש לי צידוק למעשה : לדוגמא : בשעת מלחמה או הגנה עצמית.
3. האחרת היא פלילית.

גם כאשר מדובר ברצח שהוא חד משמעי, רצח! עדיין ישנם אנשים שיגדירו את המעשה ככזה שהוא לא רצח. למשל: רצח רבין. מרבית החברה הישראלית יכולה להגדיר את המעשה כרצח. אולם ישנה קבוצת מיעוט בחברה שתטען שרצח רבין הוא לא רצח.

גם רצח עדיין נתון להבנייה ולשיפוט חברתי.

ברצח יש מספר מאפיינים:

1. **להט הרגע:** מרבית מקרי הרצח הם לא ארועים מתוכננים, אלא זה משהו הוא התפרצות אמוציונלית שלא חשבנו עליה לפני רגע.
2. **רציונליזציה:** כוונה מתן הסברים למעשה.
3. **דמיון:** בדרך כלל יש דמיון בין הרוצח לנרצח. לרוב שניהם ממעמד סוציאקונומי זהה. שניהם לרוב מכירים, הסבירות שאדם ירצח אדם זר היא יחסית אפסית. כפועל יוצא מכך הרצח הוא תוך גיזעי.
4. **תוך גיזעי:** שחורים רוצחים שחורים, לבנים רוצחים לבנים וכך הלאה.
5. **קירבה אינטימית:** ככל שהקשר בין שניים הוא יותר הוק ככה הסיכוי לרצח ביניהם עולה. הסיבה לכך היא כפולה: ראשית סטטיסטית אנשים קרובים נמצאים איתנו יותר זמן, הסיבה השנייה היא מהותית. אנשים שאנחנו מרגישים אליהם רגש חזק זה לטוב ולרע: כמו שאנחנו אוהבים אותם וככל שאנחנו אוהבים אותם ככה אנחנו נרבה לשנוא אותם.
6. **עוני:** ככל שאדם הוא יותר עני יש סבירות גבוהה יותר שהוא ירצח. (קשר בלבד אבל זו לא הסיבה).
7. **גברים -** באופן מובהק יותר מנשים. 90% מהגברים הם רוצחים. גברים ב 75% מהמקרים שהם רוצחים, הם רוצחים גבר. ב 10% מהמקרים שהן רוצחות גבר. אם כן – גברים יותר רוצחים ונרצחים.
8. **יש הבדל בין מדינות:** למשל ברזיל היא מדינה בעלת שיעורי הרצח הגבוהים בעולם. יש כאלו שטוענים שהסיבה לכך היא העוני. אבל – הטענה הזו היא לא נכונה, ארה"ב למשל היא לא ענייה. יש טענה אחרת שטוענת שככל שנגישות הנשק במדינה היא גדולה יותר שיעורי הרצח גבוהים יותר. אולם, בישראל ישנה נגישות מאוד רבה לנשק – ובכל זאת שיעורי הרצח בישראל הם נדירים.

רצח בישראל:

הרצח בישראל מוגדר בסעיף 300 לחוק העונשין.

הסעיף הזה קובע שהגורם במזיד למותו של אחר – זה רצח.

בהקשר הזה אנחנו עושים אבחנה בין 3 סוגים שונים של המתה:

1. **רצח:** הכוונה המתה במזיד: העונש – מאסר עולם.
2. **הריגה:** כשמדובר על הריגה אז אנחנו מדברים על המתה אשר נובעת מאדישות או מעצימת עיניים כאשר העונש הוא עד 20 שנה.
3. **רשלנות:** רשלנות משמעותה שלא שמתי לב או לא צפיתי משהו שאני אמור לצפות. (עונש מירבי של 3 שנים)

בכל אחד מהמקרים הנ"ל בנאדם אחד מת! והיסוד הנפשי הוא קריטי לענישה. ההדל בין כל סוגי ההמתה: זה היסוד הנפשי.

רצח: בדומה למקומות אחרים בעולם, הגוים מס' 1 לרצח: אהבה.

לדוגמא, פס"ד סימן טוב: מדובר על בני זוג שהיו חברים, שהחליטו להפרד, ונשאר יחידיים. במהלך הזמן האקסית של סימן טוב התחילה לצאת עם בחור חדש. ואותו בחור ביקש ממנה שתנתקת הקשר עם סימן טוב. האחרון בתגובה הגיע אליה הביתה והמית אותה באמצעות דקירה למותה. ביה"מ קבע שכדי להיות מורשע ברצח יש צורך בשני אלמנטים מצטברים:

- א. ההחלטה להמית: אין חולק כי ההחלטה גמלה ברגע שהחליטה להתנתק ממנו.
- ב. העדר קינטור: מהו קינטור? התגרות. במילים אחרות, אם זה בדם קר אז יקרא רצח ואם מישחו התגרה בך או קינטר אותך זה לא יהיה רצח. סימן טוב טען שזה היה קינטור. ביה"מ קבע בדעה אחידה שלא היה קינטור ולאור האמור זה רצח.

פס"ד סגל: כאן מדובר בבני זוג מאורסים, 3 שבועות לפני החתונה שהכל כבר מוכן. האישה אומרת לבחור אנחנו צריכים לדבר. הוא מגיע מבוהל לביתה. והיא מספרת לו שהיא מבטלת את החתונה מפני שהיא התאהבה באחר. תוך כדי שהיא מדגימה לו ריקודים ומפזזת לו. החלטה להמית – באותו ברגע הוא הלך למטבח ודקר אותה עד שהמית אותה. המחלוקת נוגעת לשאלת הקינטור. השופטים שצריכים להחליט האם יש קינטור, שמים עצמם בנעליו. בפסק הדין לא היתה אחידות. הרוב קבע שלא מדובר בקינטור. קודם כל לא היה מדובר בקינטור, המעשה היה מעצבן...אולם מכאן ועד לרצוח אותה. מה שמעניין בפס"ד זה דעת המיעוט: קבע שבנסיבות האלו, תוך שהוא מבטל חתונתו ומפזז: דמו ודמה יכול להגיע כדי רתיחה ויכול להיות שיש כדי קינטור. למעשה צריך להיות גאון או טמבל כדי להיות מורשע ברצח.

פס"ד אזואלוס: בני זוג נשואים, לגבר הוגנבה שמועה לפיה לאשתו יש רומן עם השכן. הוא שאל אותה האם זה נכון והיא הכחישה. באחד הימים הוא חזר מוקדם ומצא את אשתו למטה ברכבו של השכן. הסתובב והלך. השניים האישה והשכן התחילו לנסוע בקצב הליכתו של אזואלוס וכשהוא נעצר והתבונן בהם הם התנשקו בלהט. אזואלוס אשר נשא אקדח ברשיון. דרך נשקו וירה בכל אחד מהשניים בראשו. המחלוקת כאמור: היה קינטור. אולם דעת המיעוט של סגל, הפכה כאן לדעת הרוב. וכאן דעת הרוב קבעה שבנסיבות הללו, שבן זוגך בוגד בך מולך, אלו סיבות שבהם מותר להיות מקונטר. כאן ביה"מ אמר: "יש הבדל בין לדעת שבן זוגך בוגד לבין לראותו בוגד", יש ללציין כי זה שזה קינטור לא אומר שאדם הולך הביתה. זה פשוט יורד מרצח להריגה.

מדובר כאמור במצב שבו אדם עוצם עיניו ומתעלם מהתוצאות. עשרות פסקי דין שכולם דנים באותו נושא. למשל: נהיגה בשיכרות. בית המשפט אומר: "אדם שעולה על רכב כשהוא שיכור כמוהו דם שמסתובב עם נשק דרוך שאינו מורשה ירי." אן מחלוקת שאלבוהול מאט אתהתגובה. לעיים ב 3/4 שנייה, בלחיצה על הבלם, לרוב זה הזמן בין חיים למוות.

רשלנות: כאמור שהייתי אמור לצפות משהו אך לא צפיתי.

פס"ד בש: בשנות ה-60 – מקרר עם קליפס שלא נפתח מבפנים. בש גם הוא זרק את המקרר, והוא מחוסר מזל – בתקופת החופש הגדול, והחליטו להתחבא מתוך המקרר. סגרו על עצמם את המקרר ונחנקו למוות. כנגד בש הוגש כתב אישום לביה"מ שלום שמייחס לו גרימת מוות ברשלנות. ביה"מ שלום – הרשיע אותו וקבע כי בנסיבות הללו צריך היה לצפות את התנהגות הילדים. בש ערער למחוזי. המחוזי זיכה אותו וטען שאי אפשר לצפות את התנהגות הילדים. המדינה ערערה לעליון- העליון חזר והרשיע את בש.

פס"ד ליכטנשטיין: דובר על נהגת שנסעה במהלך הנסיעה גלגל שלה התפוצץ, וכתוצאה מההתפוצצות. הרכב סטה לכיוון המדרכה ועלה על המדרכה והרג הולכת רגל. האשימו אותה בגרימת מוות ברשלנות. אולם מבדיקה שנעשתה על הרכב התברר שהיא לא החליפה את הגלגל במועדו והוא היה שחוק. ולכן היא אשמה.

איפה עובר הגבול בין גרימת מוות ברשלנות לבין הריגה? הגבול לא ברור.

המו פעמים מעשה השיה גרימת מוות ברשלנות מכיוון שהפך להיות מכת מדינה בית המשפט מחמיר והופך זאת להריגה. לנקר בזמן נהיגה: בעבריה נחשב לגרימת מוות ברשלנות, היום נאשמים בהריגה.

הקושי הוא להבחין בין גרימת מוות ברשלנות לבין הריגה. הורים ששוכחים את התינוק ברכבם- אפשר לטעון שזו רשלנות, בתי משפט טוענים שזו עצימת עיניים.

קינטור בהקשר של נשים מוכות:

עולה השאלה: אישה אשר בעלה מכה אותה, אונס אותה, חוסס אותה רגשית מבחינת חברים ומשפחה, שנים על גבי שנים. בעודו ישן במיטה כשהוא לא מאיים עליה היא ניגשת אליו עם אקדח או סכין ונוטלת את חייו. השאלה שהיא תשאל: מדוע לא קמת ויצאת מהבית?!

המחקרים שעוסקים באלימות בין בני זוג מצביעים על כך, שלרוב האישה היא יותר אלימה מהגבר. אולם כשמדובר באלימות של אישה לרוב היא כוללת אלימות שיטחית שלא מצריכה הפנייה לבי"ח. כגון: זריקת כפכף, דחיפות, שריטות, צביטות ובהזו זה מסתכם. אין מחלוקת שזו תקיפה בנסיבות מחמירות כי זה בין בני זוג. אולם אם אנו מדברים על אלימות שגורמת לאשפוז בבית חולים או טיפול רפואי אז באופו מובהק – גברים הם יותר אלימים. מבחינת כמות נשים יותר אלימות מבחינה איכותית (כה שגורמת לחבלה) גברים יותר אלימים. יש שהקשר הזה הבדל מובהק בין הסטטיסטיקה הפלילית לבין דיווחים עצמיים. נשים הולכות להתלונן. גברים לא הולכים להתלונן... ובגלל זה אם מסתכל אך ורק על הסטטיסטיקה הפלילית אז ללא ספק גברים יותר אלימים. אולם הבעיה היא שהסטטיסטיקה הפלילית היא מוטת ולא משקפת את האמת. לכן מה שמצביע יותר על המציאות זה הדיווחים העצמיים.

למה לא קמת ועזבת?!

השאלה הזו מתקשרת למונח: **חוסר אוניס נרכש.**

מונח זה מתקשר לסדרת ניסויים שעושים בכלבים. כשסוגרים כלב בתא שמפוצל לשניים ויוצרים אצלו התנייה בין צליל למכת חשמל- הכלב לומד מהר שבכדי להמנע ממכת החשמל כל שיש לו הוא פשוט לנתר לצד השני ואולם שהנסיין שם גג על התא כך שהכלב לא יוכל לעבור לצד השני ומשמיעים לכלב צליל ולאחריו מכת חשמל, הכלב ישכב על הרצפה ויילל בכי אולם לאחר שיסירו שוב את גג התא ישמיעו שוב צליל ואחריו שוק חשמלי, הכלב לא יעבור לצד השני גם שהנסיין יוכיח לכלב שהוא יוכל לעבור, במילים אחרות הכלב פיתח חוסר אוניס נרכש. חוסר האוניס הזה = זה מה שגורם לנשים המוכות לא להיות מסוגלות לקום וללכת.

2 פסקי דין שבאים לידי ביטוי – פס"ד כרמלה בוחבוט: כרמלה בוחבוט היתה אישה מוכה, אין על כך חולק. בסיטואציה שבה הוא לא סיכן את חייה בעודה בחדרה, היא נטלה נשק, דרכה אותו וכאשר בעלה נכנס לחדר, היא ירתה בו מספר יריות למוות. משפטית – אין כאן קינטור. ולכן לכאורה מדובר ברצח. ביה"מ קבע שמיכוון שמדובר בתסמונת האישה המוכה, הרי שיש לאאות בכך כסוג של " קינטור מתמשך" ולכן בוחבוט לא תורשע ברצח. אלא הריגה. בוחבוט קיבלה 7 שנות מאסר בפועל, היא הגישה ערעור לביה"מ העליון וזה הפחית את עונשה ל 3 שנות מאסר. פס"ד נוסף: שוקי בסו עליו ביססו את התכנית שנקראת טירונות. שוקי בסו דובר על: אמא שלו היתה מוכה. שוקי בסו חזר מהטירונות, ראה ששוב אביו היכה את אימו, עלה לחדר לקח אם 16 וירה באביו למוות. בית המשפט קבע כי גם כאן נעשה קינטור, ובעקבות זאת חוק העונשין שונה (300 ג') כשהנאשם היה במצב של מצוקה נפשית קשה – עקב התעללות חמורה בו או בבן משפחתו.

פס"ד יעקובוב: מדובר על סיטואציה בה האישה סבלה מאלימות קשה לאורך שנים, אשר יום אחד קמה וקפצה אל מותה. ביה"מ העליון סבר כי אשר אדם מתעלל בבת זוגו שנים רבות, הוא צריך לצפות שימאס לה מהחיים, ולכן אם אכן התאבדה זה אומר שהוא גרם לה לזה.

התאבדות:

סטייה פנימית. או שימוש בסמים, מזוכיזם, פוגע רק בך. התאבדות היא רצף של דברים. כאשר תחילתם מחשבות המשכם: נסיונות, וסופם: התאבדות בפועל. לכן ברור שמספר מחשבות ההתאבדות הוא רב יותר ממספר הנסיונות, וברור שמספר הנסיונות, רב יותר ממספר ההצלחות. הערכה היא, שעל כל 20 נסיונות התאבדות, רק אחד מצליח. התאבדות עד גיל 12 היא נדירה. משתי סיבות:

1. תחושת הדיכאון עוד לא מספיקה להתפתח אצל ילדים מתחת גיל 12.
2. התמיכה המשפחתית בגיל הזה היא מאוד רחבה.

מין והתאבדות:

נשים מנסות פי 3 יותר מגברים להתאבד. גברים מתאבדים פי 3 מנשים.

הסיבה לכך נובעת מתהליך חיברות למידה שונה שעוברים גברים ונשים. נשים מחונכות לא להיות אלימות. וגם דרך ההתאבדות שלהם היא לא אלימה כאשר לרוב מדובר על בליעת כדורים. זה לא אומר שבליעת כדורים, היא קריאה לעזרה, אלא פשוט קל יותר להציל אותך. גברין מחונכים לאופי אלים יותר, ולכן גם בוחרים בהתאבדות אלימה יותר: צלייה, ירייה בראש, קפיצה מגובה, והסיכוי להציל אותם הוא הרבה יותר נמוך.

גורמי סיכון: מהם גורמי הסיכון להתאבד?

מהם גורמי הסיכון שעלולים להעלות את הסיכוי להתאבד.

1. נסיונות קודמים: מי שמנסה פעם אחת להתאבד, יש לו סיכוי גבוה ביותר לנסות שוב.
2. גורמים חברתיים: אבטלה, גירושין, מעבר דירה, הגירה למדינה אחרת, כישלון במבחנים.
3. אינטרנט: היום ישנם פורומים שמלמדים את הבנאדם איך להתאבד.
4. הפרעות פסיכיאטריות: מסתבר שהגורם הכי משמעותי להתאבדות זה דיכאון. האבסורד הוא שדווקא שאתה מתחיל להשתקם מעט ויש לך כוחות, שלב ההתאבדות מגיע.
5. אמצעים קטלניים: כשיש זמינות שלן אמצעים קטלניים אז כך יש יותר נכונות להתאבד. למשל: כשיש לך אקדח יש לך יותר סיכוי להשתמש בו. סתם למשל: אנשים שגרים למעלה בקומות העליונות, יותר קופצים מגובה.
6. סמים: מרבית האנשים שהתאבדו סטטיסטית, עשו את זה כשהם תחת השפעת סמים. הבעיה היא שאתה רוצה להתאבד אבל אי לך את האומץ. סמים נותנים לך את האומץ.
7. אשכולות: הרבה פעמים אנו שומעים על התאבדות באשכולות. כשאחד מתאבד: תשמעו בחדשות לפתע שפתאום יש עוד מלא שהתאבדו. זה קורה בהרבה התנהגויות, כמו רצח ילדים.

ההתאבדות בישראל:

אצלינו בישראל ההערכה היא שישנם 370 התאבדויות בשנה כאשר 70 מתוכם זה בני נוער. מדובר בהערכה בלבד. כי הרבה פעמים, בית החולים מנסה למנוע את התיג של נסיון התאבדות, כדי לא להרוס לאדם א החיים. נערה בת 16, בלעה 2 חפיסות כדורים. אם בית החולים יסגור את התיק ויכתוב: נסיון התאבדות, הוא יהרוס לה את החיים. זה אומר שהיא לא תתגייס, יהיה לה רישום פסיכיאטרי וכו'. למרות שיודעים שאדם מתאבד לא כותבים התאבדות. בעבר להתאבד היתה עבירה פלילית. לכן את מי שהיו מאשימים בפועל זה את הנסה להתאבד.

שידול להתאבדות: היא עבירה של 20 שנות מאסר.